Vi ESF 2019/ 00577 2022-08-31

Slutrapport Vi

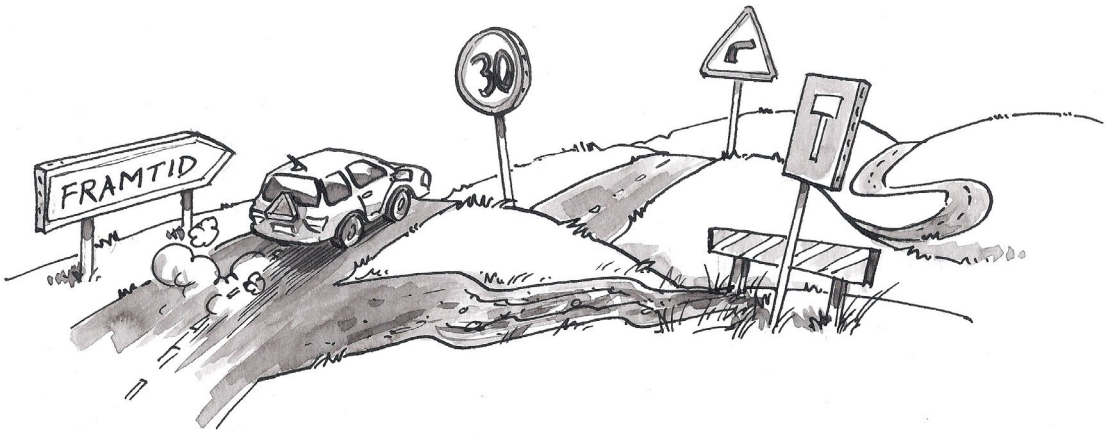

Illustration: Mattias Kvick 2022

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
FOLKHÖGSKOLEFÖRVALTNINGEN

Innehåll

Sammanfattning 5
Projektidé och förväntat resultat 10
Bakgrund 10
Syfte 10
Målgrupp 11
Mål och förändringsteori 11
Effektmål på individnivå 11
Effektmål på projektnivå och organisatorisk nivå 12
Projektorganisation 13
Metoder och verktyg 14
Den gemensamma metodiken, verktyg och förhållningssätt i Vi 14
Möten i ögonhöjd 15
Kompetensutvecklingsinsats – Den Medskapande Processen 15
Facilitator 17
Framtidsverkstad 17
Reflektionsgrupper 18
UVAS-rådgivare 18
Unga samhällsutvecklare och UVAS-råd 19
DAK-modellen 19
Implementering av nya arbetssätt och verktyg 21
Arbetssätt - Parternas insatser i Vi 22
Projektägare: Västra Götalandsregionen Folkhögskoleförvaltningen 22
Kommunerna 22
De medfinansierande kommunernas arbete i Vi 22
De samverkande kommunernas arbete i Vi 24
Kommunalförbundens arbete i Vi 24

Vuxenutbildningarnas arbete i Vi 26
Folkhögskolornas arbete i Vi 26
Samarbete med CESAR, Uppsala universitet 27
Samverkan med Högskolan Väst 27
Kompetensutveckling, uppdragsutbildning 7,5 HP på Högskolan Väst 28
Rädda Barnens arbete i Vi 28
De horisontella principerna 29
Lokal förankring av arbetet med de horisontella principerna 30
Resultat utifrån Vi-projektets delmål 31
Bedömning av delmålen på individnivå 31
Bedömning av delmålen på projektnivå 34
Sammanfattning av delmålen och dess effekter 35
Vidare användning av resultat 36
Implementering av förhållningssättet ”Möten i ögonhöjd” 36
Implementering av metoden att arbeta med facilitatorer 39
Implementering Rädda Barnen 40
Implementering Kommunalförbunden 41
Implementering medfinansierande kommuner 41
Bengtsfors 41
Bollebygd 42
Dals-Ed 43
Färgelanda 43
Herrljunga 43
Mark 43
Sotenäs 44
Uddevalla 44
Ulricehamn 45
Vänersborg 45

Implementering samverkande kommuner....45
Implementering folkhögskoleinsatserna....46
Mitt liv, mitt val: Dalslands folkhögskola....46
Allmän kurs jobbspår yrke, Dalslands folkhögskola: Färgelanda....46
Jobbspår Regionservice, Hitta din framtid. Dalslands folkhögskola i samarbete med Regionservice....46
Jobbspår, Ett steg närmare arbetsmarknaden, Dalslands folkhögskola....47
Yrkeskurs vård och omsorg, Dalslands folkhögskola, Yrkesutbildning undersköterska Fristad, Allmän kurs – Vård och omsorg Ljungskile folkhögskola....47
Jobbspår hund Göteborgs folkhögskola....48
Allmän kurs med inriktning mot mat och hälsa, Göteborgs folkhögskola....48
Allmän kurs NPF, Fristad folkhögskola....49
Vuxensteget, Billströmska folkhögskola....49
Hitta din Gnista, Färgelanda, Fristad, Göteborg och Trollhättan....49
Vuxenutbildningarnas implementering....50
Uppföljning, utvärdering och effektmätning....50
Utvärderarens/ följeforskarens roll i projektet....51
Effektmätning genom Mina Svar....51
Spridning och påverkansarbete....52
Presentationer, möten, konferenser....52
Regionalt....53
Nationellt....53
Internationellt....54
Press och medier....54
Material och rapporter från Vi-projektet....54
Bilagor till ESF vid slutrapportering:....54
Studentuppsatser från Uppsala universitet, Malmö universitet och Högskolan Väst....55
Statistik, deltagare i Vi-projektet som har rapporterats till SCB....57

Sammanfattning

Ungdomsarbetslösheten i Sverige har varit en utmaning under en längre tid. En viktig faktor för att hjälpa denna grupp av ungdomar har varit att försöka samverka och samordna de verksamheter som arbetar med unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Detta lyfts bland annat fram i den statliga utredningen Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2018:11). Utifrån samhällssituationen med ca 150 000 UVAS årligen (Nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar - Slutrapport från MUCF, maj 2021), och ovan nämnda utredning påbörjade Vi-projektet sitt arbete våren 2020. Projektägare har varit Folkhögskoleförvaltningen Västra Götalandsregionen och har haft medfinansiering från Europeiska socialfonden (ESF). Projektets mål har varit att unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) ska "äga sin egen framtid, förbättra sin hälsa och närma sig jobb eller studier".

Under våren 2020 startade Vi-projektet med planering och kontakter med kommuner och verksamheter. I augusti 2020 påbörjades arbetet med alla 18 medfinansierande projektpartners: Västra Götalandsregionens Folkhögskoleförvaltning med fyra folkhögskolor, Västra Götalandsregionen Regionservice, kommunalförbunden i Fyrbodal och Sjuhärad, Rädda Barnen, Ljungskile folkhögskola vuxenutbildningen i Borås, Trollhättan och Vänersborg samt 10 kommuner. Medfinansierande kommuner var: Dals-Ed, Bengtsfors, Färgelanda, Vänersborg, Sotenäs, Uddevalla, Herrljunga, Ulricehamn, Bollebygd och Mark.

Dessutom ingick 9 samverkande kommuner i Fyrbodal och Sjuhärad i projektet utan finansiering från ESF. Dessa var: Strömstad, Tanum, Munkedal, Lysekil, Mellerud, Trollhättan, Orust, Tranemo och Svenljunga (de medverkade med en gemensam AME-enhet). Även Högskolan Väst ingick i gruppen samverkande partners vilket ger ett partnerskap på 28 aktörer. Kommunalförbunden i Sjuhärad och i Fyrbodal medverkade i projektet med var sin delprojektledare som ansvarade för att samordna de lokala insatserna på delregional nivå med såväl medfinansierande som samverkande kommuner. Rädda Barnen har haft ett särskilt uppdrag att arbeta med processtöd och effektmätning. Samtliga parter deltog även i Vi-projektets kompetensutveckling, den medskapande processen (MSP).

Medfinansierande parter har haft ett flertal insatser för UVAS. Kommunerna har utvecklat sina arbetssätt mot målgruppen med en rad olika delinsatser. Folkhögskolorna har bedrivit olika kurser och jobbspår med särskilda anpassningar samt utvecklat sin socialpedagogiska verksamhet. En av folkhögskolorna har särskilt satsat på fördjupat internatstöd - att lära sig att bo själv (Billströmska: Vuxensteget). Fristad har utvecklat sin allmänna kurs mot personer med neuropsykiatriska funktionsvariationer. Tre folkhögskolor har startat anpassade vårdutbildningar. Flera jobbspår har testats. En på djupet motiverande utbildning startades i Vänersborg i nära samarbete med Vänersborgs kommun (Mitt liv, mitt val). Vuxenutbildningarna, Borås och Kunskapsförbundet Väst har hittat nya sätt för arbetet med UVAS. Det innebär en sammanhållen utbildning, fler lärare samtidigt, ett stödteam runt deltagaren med kurator, lärarassistent, SYV och specialpedagog. Lite olika tappning vid de två förvaltningarna, men med samma mål, att fler ska lyckas att fullfölja

sina studier. De två vuxenutbildningarna har i projektet också levererat insatser mot målgruppen som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen, där utbildningarna har skräddarsytts utefter den enskildes snabbaste väg mot arbete.

Utöver detta finns tre områden som utmärkt sig särskilt i projektet och som följeforskaren (Högskolan Väst) fick ett särskilt uppdrag att analysera. Dessa tre områden/funktioner är möten i ögonhöjd, facilitatorerna i projektet och UVAS som anställda i projektet. Möten i ögonhöjd ett av projektets grundläggande synsätt och innefattar bemötande. Synsättet har lyfts fram på olika sätt i projektet bland annat genom medskapande processen (MSP) som är en kompetensutvecklingsinsats för medarbetarna. För att få en inblick i hur medarbetarna ser på möten i ögonhöjd och bemötande så skickades ett frågeformulär ut till medarbetarna där de fick beskriva vad möten i ögonhöjd innebär.

Resultaten visade att möten i ögonhöjd finns med i arbetet med UVAS och medarbetarna beskrev bemötandet med att det krävs tid för att få ett möte i ögonhöjd och att det är viktigt att lyssna på vad som sägs och utgå från att UVAS har med sig för erfarenheter som är värda att ta tillvara och hitta lösningar tillsammans. Synsättet utgår från att de unga vuxna är aktörer i sina egna liv i stället för att stå som åskådare bredvid och titta på. Detta genomsyrar svaren som medarbetarna gav i enkätstudien. Det som efterfrågades för att få bra förutsättningar för möten i ögonhöjd var tid, tilltro från chefer, metoder för att kommunicera med alla unga vuxna, även de som inte vill kommunicera verbalt. Vidare menade medarbetarna att strukturella förändringar kan skapa hinder för att ge de unga vuxna den hjälp de behöver, till exempel genom regler som är satta utifrån snäva individuella faktorer som ålder eller annat.

I en uppföljande enkät ett år efter, maj 2022, fick medarbetarna svara på samma frågor om möten i ögonhöjd samt beskriva hur deras syn på möten i ögonhöjd ändrat sig under projekttidens gång. Tre grupper kunde urskiljas, den första gruppen ansåg att de redan innan projektet arbetat utifrån möten i ögonhöjd, men inte benämnt det som så, och ansåg att bemötande är en viktig del av att kunna nå fram till unga vuxna som behöver hjälp. Den andra gruppen menade att även om de arbetat på detta sätt innan så har deras tankar om vikten av möten i ögonhöjd förstärkts och de tänker på det mer i dag i sitt arbete än innan projektet. Den tredje gruppen ansåg att de själva utvecklats i sitt bemötande, men också att de pratar om det mer i arbetsgruppen. Någon menar också att de utvecklat metoderna i sin verksamhet gällande bemötande.

Vidare undersöktes facilitatorernas roll och arbete, denna roll skapades i samband med att projektet startade. Förfrågan om att axla rollen som facilitator ställdes till ordinarie personal inom Vi-projektets medverkande förvaltningar. Bland Vi-projektets facilitatorer fanns lärare, kuratorer, studie-och yrkesvägledare och KAA-handläggare som genomförde uppdraget inom sin ordinarie tjänst. Facilitatorns roll skulle bland annat vara att stödja gruppens diskussioner och skapa förutsättningar för alla rösters lika värde och som facilitator skulle de få verktyg för att medskapa i grupp.

Fem facilitatorer intervjuades om deras tankar kring rollen som facilitator i projektet. Svaren visade på att de ansåg att rollen har fått en betydelse för projektet. Genom deras roll har de ansvarat för att kalla till reflektionsgrupper med olika yrkesverksamma som arbetar med UVAS och där har de fått möjlighet att diskutera utvecklingsmöjligheter i sitt arbete. De har också fått en utbildning i att hålla i en framtidsverkstad som de sedan använt och ansvarat för i sin verksamhet eller kommun. Framtidsverkstaden har fått positiv respons

från de som deltog och utmynnande i handlingsplaner för kommuner och verksamheter. Arbetet med handlingsplanerna påbörjades i januari 2021 där syftet var att utveckla arbetet med UVAS på olika sätt. Dessa har på olika sätt implementerats i verksamheterna och följts upp under projekttiden. En del har lett till förändringar i arbetssätt med UVAS och andra har bidragit till att förebygga att unga att hamnar i ett utanförskap. Facilitatorn upplevs av en del ha blivit som en spindel i nätet och har bidragit till en breddad och fördjupad samverkan.

Vi-projektets mål och idé med att få unga delaktiga i sin egen framtid utmynnade i anställningar av UVAS-rådgivare och senare Unga samhällsutvecklare (USU). Det visade sig falla olika väl ut. En svårighet med att få genomslag i projektet har varit den korta arbetstid de haft med 3 månader som minst och där några fick några månader förlängt. Trots det har de anställda unga vuxna tyckt att anställningen bidragit för dem som person på olika sätt och de sista USU som anställdes i Vänersborg lyckades på sin korta tid nå 150 UVAS eller i risk att bli UVAS med sin verksamhet. Där de bland annat ordnade aktiviteter som körkortsteori och hade tjej- och killforum. Efterfrågan på fortsatt arbete kring tjej- och killforum finns och de unga samhällsutvecklarna ska försöka få dessa verksamheter att leva vidare efter anställningstidens slut.

Samtliga tre ovan nämnda områden som utmärker Vi-projektet har också bärighet i projektets mål kring samverkan och nya rutiner för samverkan. Vad gäller möten i ögonhöjd så har det relationsgrundande förhållningssättet till individen fått stöd i till exempel ändrade rutiner för möten. Individerna har beretts möjlighet att själva välja plats och form för möten och nya rutiner för samverkan mellan olika förvaltningar har stärkt insatserna för unga. Facilitatorerna och reflektionsgrupperna har identifierat områden där nya rutiner för samverkan behövs, som exempel kan nämnas kommuner som genom Vi-projektet har upprättat samverkan mellan utbildnings- och socialförvaltningen som tidigare inte har funnits. Samverkan mellan civilsamhället och offentliga förvaltningar har stärkts genom anställningen av unga samhällsutvecklare.

Projektstarten våren 2020 sammanföll med utbrottet av Covid-19 pandemin och detta påverkade på olika sätt Vi-projektets arbete. Projektet fortlöpte ändå enligt planerna, men med de utmaningar som pandemin tillförde. Bland annat blev det svårare att nå målgruppen UVAS och att bedriva gruppinsatser och att få in påskrivna tidrapporteringar från deltagande unga i insatser. Pandemin tvingade fram en ökad digitalisering och digital kompetens och för projektet som spände över ett stort geografiskt område innebar detta att möjligheten till möten med många intressenter kunde genomföras regelbundet trots pandemin. Så gott som samtliga möten med projektledning och personal i projektet genomfördes digitalt, så även kompetensutveckling MSP.

Nedan följer en kort rapport av hur delmålen uppnåtts.

Delmål 1 att 1000 UVAS ska bli sedda (bemötande) har under projekttiden rapporterats upp till 1415 (ackumulerad siffra) unika möten med deltagare.

Delmål 2 (motivation) syftade till att 800 UVAS ska ha deltagit i olika insatser för bättre hälsa, större egenmakt, att hitta sin gnista, på väg till att börja studier eller arbete. Information som finns tillgänglig från projektet är en ackumulerad siffra på totalt 814 inskrivna i projektet som fått information och deltagit i insatser, effektmätning av större

egenmakt eller hittat sin gnista är inte uppmätt utifrån självrapportering från de unga vuxna.

Delmål 3 (god hälsa) syftade till att få UVAS att delta i olika insatser för bättre hälsa och att UVAS ska ha fått ökad kunskap om vården. Genom nya samarbeten med t ex Ungdomsmottagning, individuella aktiviteter för hälsa och välmående, och vägledning i enskilda samtal har 745 UVAS funnits i olika insatser, individuellt eller grupp.

Delmål 4, syftade till att UVAS skulle få en ökad tro på sina framtida möjligheter och förmågor. Detta mål skulle följas upp genom Rädda Barnens smartphoneapplikation Mina svar. Syftet med appen Mina svar var att mäta effekten av insatser som gjorts för UVAS. Till en början var appen försenad och projektet kunde inte följa upp insatserna som det var tänkt. Det visade sig att Mina svar till viss del fortfarande var i pilot-stadiet och att appen var tänkt att användas av verksamheterna som ett diskussionsunderlag för insatsen som den unga vuxna deltog i. Totalt har 99 unga vuxna i Vi-projektet svarat på Mina svar och 215 enkätsvar har registrerats i appen från 12 verksamheter. Då Vi-projektet inte kunde analysera innehållet i data som planerat fick följeforskaren komplettera analysen av måluppfyllelse med intervjuer av deltagare.

Delmål 5, syftade till att 400 UVAS ska ha påbörjade studier efter projekttiden och detta mål har efter projekttidens slut nått till 516 UVAS som varit deltagare på Folkhögskolornas och vuxenutbildningens kurser och insatser.

Sista delmålet 6 syftade till att hjälpa unga vuxna närmare arbetsmarknaden, kunde vid projektslut visa att totalt 304 individer har påbörjat praktik. Trots att Vi-projektet genomfördes under Covid-19-pandemin genomgick mer än dubbel så många individer en praktik än planerat vid projektstart. (120 individer i praktik var projektets mål.) Insatserna har varit framgångsrika bland annat tack vare nya rutiner för samverkan.

Sammanfattningsvis har Vi-projektet visat på goda resultat, de har nått unga vuxna och fått dem att påbörja en förändring i sina liv, antingen genom att påbörja studier eller praktik, eller arbete. Vi-projektet har visat på att bemötande och det mellanmänskliga är en viktig aspekt i arbetet med UVAS och att små steg i en persons liv kan vara en viktig start på något nytt. De verksamheter som har tagit sig tid till att mötas i ögonhöjd, skapa individuella förutsättningar för unga vuxna och arbeta förebyggande har upplevt att de kan göra skillnad. Samverkan har ökat inom kommuner och mellan professioner genom till exempel reflektionsgrupperna som facilitatorn kallat till, men det har också blivit en ökad samverkan och ett ökat kunskapsutbyte mellan kommunerna, folkhögskolorna och delregionerna i projektet.

Även om projektet har varit stort att organisera och att leda för projektledningen har resultaten visat på att nya nätverk skapats och möjligheten att träffas kring UVAS som en gemensam fråga har möjliggjorts i projektet, främst genom kompetensutvecklingen MSP med det övergripande syftet att skapa en samsyn kring utmaningarna. Den medskapande processen har funnits som en röd tråd i projektet och har uppskattats av medarbetarna, även om den också tagit tid. Att kunna kompetensutvecklas inom önskade områden, t ex psykisk hälsa, är något som lyfts fram som positivt av medarbetarna. Nya arbetssätt har prövats, t ex Framtidsverkstad som lett till kommunernas och verksamheternas handlingsplaner, Forumteater har möjliggjort nya perspektivtaganden, anställning av UVAS har stärkts unga vuxnas roll i samhället.

Slutrapporterna från kommunerna och verksamheterna visar på att olika delar från Vi-projektet kommer leva vidare beroende på vad som passar verksamheten eller vad som går att behålla utifrån ekonomiska förutsättningar. Avslutningsvis tycks det som att alla medverkande partners tar med sig något från Vi-projektet i sitt vidare arbete med UVAS. Och viktigast av allt – Vi-projektet har öppnat nya vägar och framtidstro till ett stort antal individer – hela 66% har gått vidare i arbete, praktik eller studier efter avslutad medverkan i en Vi-insats!

Projektidé och förväntat resultat

Bakgrund

I februari 2018 presenterades ett slutbetänkande (SOU 2018:11) gällande unga vuxna utanför arbete eller studier (UVAS) som påvisade att bristande samordning och helhetssyn mellan aktörerna är några av de största utmaningarna i arbetet för unga som varken arbetar eller studerar. Ofta saknas ett holistiskt synsätt och någon som tar ansvar för helheten. Insatser och stöd blir fragmentariska, kortsiktiga, otydliga och resursineffektiva. I arbetet med UVAS efterfrågades behovet av systematik och kvalitetssäkrad långsiktig samverkan med individen i fokus. Brist på samverkan bidrar till att unga kvinnor och män faller mellan stolarna och tappas bort trots att insatser skulle kunna sättas in.

I takt med att utbildningsnivån i Sverige har höjts och arbetsmarknaden strukturerats om, blir det allt viktigare med en gymnasieutbildning för att få ett jobb. Arbetslösheten var när ansökan skrevs dubbelt så hög i gruppen som saknar en gymnasieutbildning jämfört med de som har en. En inte fullgjord gymnasieutbildning ger ett starkt förklaringsvärde till de personer som långvarigt fastnar i ekonomisk inaktivitet.

Att ha avbrutit eller aldrig påbörjat gymnasieutbildning är den faktor som tydligast påverkar risken att återfinnas i gruppen unga som varken arbetar eller studerar. För personer som stått långt från studier och arbete innan behövs ofta extra anpassningar av utbildningsinsatser för att de ska lyckas att fullfölja sina studier.

Mot denna bakgrund samlade Västra Götalandsregionen Folkhögskoleförvaltningen ett antal aktörer för dialog om hur samverkan skulle kunna stärkas och hur ett samlat grepp skulle kunna tas kring frågan om UVAS. Projektidéerna mynnade ut i ansökan om Vi-projektet som beviljades och kunde starta upp våren 2020.

Syfte

Vi-projektet startade sin verksamhet våren 2020. Det övergripande syfte med projektet har varit att nå 1000 unga som varken arbetar eller studerar, kvinnor och män mellan 15–24 år, innan projekttidens slut 2022. Projektidén utgick från att unga som varken arbetar eller studerar skulle få det stöd de behöver för att återuppta sina studier, påbörja nya studier eller närma sig arbete. Vidare syftade projektet till att medarbetarna i projektet ska arbeta utifrån bemötande i ögonhöjd och se individen bakom UVAS, det vill säga att uppmärksamma att varje person är unik och därför behöver individanpassade insatser. Mötet med de unga skulle utgå från målgruppens egen förmåga till förändring och i stället för att se unga vuxna som hamnat utanför studier eller arbete som passiva objekt ska individen ses som en aktiv person i sitt eget liv (som inom forskningen ibland benämns som agency/aktörskap. Genom att erbjuda olika former av insatser, praktik eller annan hjälp är förhoppningen att dessa ungdomar ska stärka sin självkänsla och sitt självförtroende för att gå vidare i sitt liv och etablera sig i samhället. Projektidén bygger också på insikten att ingen aktör ensam kan lösa utmaningarna med att det finns unga som hamnar utanför arbete eller studier, det är Vi som måste lösa detta tillsammans, och det är härifrån projektnamnet Vi kommer. För att gemensamt verka för att förbättra förutsättningarna för unga och unga vuxna krävs en samsyn och ökad samverkan mellan samhällsaktörer, såväl offentliga, privata som

civilsamhällesaktörer. Projektets ambition har också varit att ta fram nya rutiner för samverkan för att tillförsäkra en förändring som är hållbar över tid.

Målgrupp

Målgrupp var unga kvinnor, män och personer med annat könsuttryck, unga med olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer i åldern 15-24 år som varken arbetar eller studerar. En mindre grupp var unga 15-20 år som fortfarande var inskrivna i skolan men befann sig i riskzon för avhopp, vanligtvis brukar elever med mer än 15 % frånvaro räknas till den riskzonen. När ansökan skrevs till projektet var det ca 900 individer totalt som var inskrivna i det kommunala aktivitetsansvaret i de berörda kommunerna. I planeringsfasen tillkom det fler kommuner, Trollhättan, Strömstad och Ulricehamn. Det var under planeringsfasen svårt att få fram det exakta antalet då kommuner tillkommit sent men den sammanställning vi gjorde visar på cirka 1100 totalt inskrivna i KAA i de totalt 19 medverkande kommunerna i juni månad 2020. Arbetsförmedlingens siffror från maj månad 2020 visade att arbetslösheten för unga personer i området hade ökat med 18,7% jämfört med året innan.

En liten målgrupp i projektet var också de individer som hade tillfälligt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen (NGL). Dessa befann sig i två specifikt riktade insatser på vuxenutbildningarna. Målgruppen har inte förändrats under projekttiden. 1004 har rapporterats avslut på i SCB, 691 unika individer har tidrapporterats. Differensen beror på ett stort antal som gått i flera insatser. Av de som tidsredovisats är 300 kvinnor, 391 män.

Mål och förändringsteori

De förväntade resultaten i Vi-projektet var nedbrutna till delmål utifrån den förändringsteori som formulerades av projektledningen innan projektstart.

Effektmål på individnivå

- Unga kvinnor och män behöver kunskap om och en ökad förmåga att komma i kontakt med vården av psykisk ohälsa. För att denna förmåga ska växa fram behövs insikt hos handläggare och pedagoger om att den psykiska ohälsan ser olika ut för unga kvinnor respektive unga män.
- Unga kvinnor och män behöver en ökad självkänsla och förståelse för hur de kan erövra egenmakt, möta motgångar, övervinna hinder och anta utmaningar.
- Unga kvinnor och män ska känna till vilka möjligheter de har tillgång till när det gäller att ta sig till studier eller arbete. De handledare och pedagoger som vägleder ska använda metoder för att mål-gruppen ska välja väg oberoende av kön.
- Unga kvinnor och män behöver stöd för att finna sin egen roll i ett sammanhang som hänger ihop med den helhet som de äger och överblickar. Människor de möter ska ha reflekterat över sin egen roll.
- Unga kvinnor och män behöver känna tillit till samhället.

Resurser	Aktiviteter	Prestation	Resultat	Kortsiktiga effekter	Långsiktiga effekter
Totalt motsvarande 67 heltidstjänster. Beslut hos alla parter om medel för medfinansiering Kompetens, erfarenhet och åtagande hos personal Kansli med projektledare, ekonom, administratör, delprojektled, kommunikatör Handläggare för insatser i deltagande kommuner Utbildningsaktörernas pedagoger, kuratorer, specialpedagoger/ -lärare Fysiska resurser i form av lokal, utrustning, inventarier, material och transportmedel Samverkan mellan två kommunalförbund, flera aktörer inom vuxenutbildning samt enheter i 16 kommuner Samverkan mellan aktörerna i Vi-projektet och med första linjens vårdcentraler samt med Ungdomsmottagningar Nationellt kunskapsutbyte av kompetens efter lång erfarenhet av målgruppen.	Möten i ögonhöjd Kurser på vux och folkhögskola. Jobbspår med praktik. Motiverande insatser i kommuners delprojekt. Utvecklade metoder ifrån erfarenheter i tidigare verksamhet. En utvecklad framtidsplanering tillsammans med målgruppen	Unga upplever att de har möjlighet i högre grad att påverka sina livsvillkor. Unga har förutsättningar att utveckla och nå sin fulla potential.	1000 UVA:s har fått ett möte i ögonhöjd. 560 individer har ökad tro på sina framtida möjligheter.	Ökad egenmakt. Unga känner tillit till samhället.	Unga ska äga sin framtid och driva sin egen utveckling.
	Kompetensutveckling för personal om vårdssystemet. Erfarenhetsutbyte mellan personal ang. psykisk ohälsa. Hälsoinsatser i kommunernas delprojekt. God samverkan, ett utbud med verksamma, flexibla alternativ för vård, studier, vägledning, stöd till att söka vård	Unga har tillgång och tilltro till samhällsservice. Unga har tillgång till och förtroende för insatser kopplat till vård- och omsorg.	800 UVA:s har deltagit i insatser för bättre hälsa. 640 individer har ökad kunskap om sjukvårdssystemet.	Ökad förmåga att få kontakt med vården.	Unga har minskad psykisk ohälsa
	Vuxenutbildning på nya sätt, samlad utbildning med samverkande lärare och hemklassrum Nyutvecklade jobbspår på folkhögskola, studier med inriktning på jobb.	Unga har tillgång till en utbildning som kompenserar socioekonomisk utsatthet.	400 har påbörjat studier enligt egen studieplan.	Kännedom om vägar till studier.	Unga har i högre grad fullföljt sina studier.
	Jobbspår med praktik. Vårdutbildning med praktikplatser.	Unga har möjlighet att påverka sina ambitioner på arbetsmarknaden.	120 individer har praktiserat med sikte på jobb.	Kännedom om vägar till arbete.	Unga har närmat sig arbetsmarknaden.

Effektmål på projektnivå och organisatorisk nivå

Hinder för samarbete och samverkan mellan sektorer och aktörer ska identifieras och ett arbete ska påbörjas för att undanröja dessa hinder. Det kan gälla olika regelverk för validering och behörighetsgivande inom olika skolformer. Det kan gälla tillgängligheten till studier och arbete, för målgruppen kan ett månadskort till kollektivtrafiken vara hinder nog, för en annan grupp är den obefintliga kollektivtrafiken på landsbygden en barriär. Det behövs strukturer med en helhetssyn på unga kvinnors och mäns väg till vuxenlivet och egenförsörjning.

Det kräver en förändring av regelverk, såsom att KAA-ansvaret förlängs bortom 20-årsgränsen. Det behövs samverkan med strukturer för vägledning, studier och skolformer, prova-jobb-funktioner, träning att bli och behålla sin anställningsbarhet, utbildning till att bli matchningsbar, samverkan kring vård och ekonomiskt stöd under resan till egenförsörjning.

Det krävs en större kunskap och insikt hos organisationer, institutioner och samhällsfunktioner om hur villkoren skiljer sig för unga kvinnor respektive män. Genom att dessa skillnader blir synliggjorda på ett sätt som leder till medvetenhet och upprördhet över ojämställdheten, kommer det att utmana berörda parter till åtgärder.

Resurser	Aktiviteter	Prestation	Resultat	Kortsiktiga effekter	Långsiktiga effekter
Totalt motsvarande 67 heltidstjänster. Beslut hos alla parter om medel för medfinansiering Kompetens, erfarenhet och åtagande hos personal Kansli med projektledare, ekonom, administratör, delprojektled, kommunikatör Handläggare för insatser i deltagande kommuner Utbildningsaktörernas pedagoger, kuratorer, specialpedagoger/ -lärare Fysiska resurser i form av lokal, utrustning, inventarier, material och transportmedel Samverkan mellan två kommunalförbund, flera aktörer inom vuxenutbildning samt enheter i 16 kommuner Samverkan mellan aktörerna i Vi-projektet och med första linjens vårdcentraler samt med Ungdomsmottagningar Nationellt kunskapsutbyte av kompetens efter lång erfarenhet av målgruppen.	Strategisk samordning genom operativ styrgrupp med alla parter representerade bildas för att bibehålla upparbetade strukturer. Basgrupper startar lokalt som deltar i kompetensutveckling och testar nya sätt att arbeta och samverka. Samverkan mellan projektet och vårdaktörer upprättas på strategisk nivå. Operativ samordning mellan och inom delprojekten med KAA och utbildningsaktörer.	Samverkan mellan rekryterande KAA och utbildningsaktörerna leder till effektiv vägledning Samverkan mellan vård och tjänstemän som arbetar med målgruppen för UVA:s fungerar i högre utsträckning. De organisatoriska strukturernas möjligheter och hinder är i högre grad kända för projektmedarbetare.	Rutiner för samverkan kring målgruppen En fungerande samverkan Säkerställda möjligheter till övergång från folkhögskola till Vuxenutbildning. Kunskap hos alla parter om de samverkande utbildningsformerna, såsom folkhögskola och vuxenutbildning. Bekräftad samsyn kring målgruppen och samhällsomdaningen omkring dem.	Hinder för samarbete är borta och har lett till ökad samverkan. Unga kvinnor och män får ett individanpassat stöd. Initierat ett arbete för att förlänga KAA-ansvaret till 25 år. Utvecklade metoder används i ordinarie verksamheter och är utformade för att säkerställa horisontella principer. Ökad kunskap om hur villkoren skiljer sig för kvinnor och män, dessa skillnader är synliggjorda och utmanar till åtgärder. Hinder för samarbete är borta och har lett till ökad samverkan.	Färre personer i försörjningsstöd och lägre kostnad för vård av psykisk ohälsa. Skolor och arbetsplatser är mer inkluderande. Minskad kompetensbrist på arbetsmarknaden och yrkesvalen är i högre grad oberoende av kön. Samhällskontraktet är i funktion, det finns en ökad delaktighet i samhället.

Projektorganisation

Projektägare för Vi-projektet var Folkhögskoleförvaltningen, Västra Götalandsregionen. Medfinansierande organisationer var Rädda Barnen, Kunskapsförbundet Väst, Borås Stads vuxenutbildning, Kommunalförbundet Fyrbodal, Kommunalförbundet Sjuhärad. Medfinansierande kommuner var Vänersborg, Bengtsfors, Sotenäs, Dals-Ed, Färgelanda, Uddevalla, Ulricehamn, Bollebygd, Herrljunga, Mark.

Medfinansierande folkhögskolor var Dalslands folkhögskola, Fristad folkhögskola, Göteborgs folkhögskola, Billströmska folkhögskolan och Ljungskile folkhögskola.

Samverkande kommuner i projektet var Tranemo, Svenljunga, Lysekil, Munkedal, Tanum, Trollhättan, Mellerud, Strömstad och Orust.

Projektet samverkade även med CESAR, centrum för socialt arbete, sociologiska institutionen) på Uppsala universitet. CESAR har erbjudit studenterna att inför sina C-uppsatser samla material till sin empiri på ett sätt som bidrar till datainsamling och analys till stöd för uppföljning och utvärdering av Vi.

I styrgruppen för projektet fanns representation från projektägare, de båda kommunalförbunden, vuxenutbildningarna samt en representant från Västra Götalandsregionen arbete om Fullföljda studier.

Ett projektkansli byggdes upp för att stötta alla medverkande parter i genomförande av insatser. Projektledningsgruppen för projektet bestod av representanter från de olika delområden projektet arbetar med.

Metoder och verktyg

Den gemensamma metodiken, verktyg och förhållningssätt i Vi

Vi-projektet har tagit en ansats att förbättra möjligheterna för UVAS på ett stort geografiskt område tillsammans med många olika partners. En central grundbult hos Vi-projektet har varit anammandet av ett individfokus med deltagaren i centrum. Individens behov skall tillgodoses. En samverkan mellan aktörer som möter UVAS på daglig basis utgjorde således ett viktigt delmål, då behoven hos varje enskild UVAS skulle tas tillvara på bästa sätt ifall alla berörda aktörer får syn på mervärdet i varandras insatser. Om vi alla uppmärksammar vad respektive aktör är bäst på minskas risken av att duplicera aktiviteter.

Arbetssättet i Vi-projektet har varit processinriktat och genom diverse uppföljningsverktyg har arbetet i projektet kunnat utvärderas och utvecklas. Nya roller och arbetssätt har tillkommit under projektets gång. Förändringsteorin har använt som utgångspunkt för projektarbetet och de förväntade resultat och effekter som finns uttalade i den har följts upp genom till exempel månatliga lägesrapporter och kvartalsrapporter. Rädda Barnen har funnits med som en nära samarbetspartner under hela projekttiden och delar av deras arbete finns beskrivet nedan. Vidare har projektledningen försökt att lyfta in externa metoder för att följa upp, ändra, utveckla och utvärdera arbetet. Redan vid projektstarten i april 2020 skrev fem studenter från Uppsala universitet (CESAR) sina uppsatser inom ramen för Vi-projektet som sedan utökades med ytterligare tre uppsatser från Uppsala universitet, Högskolan Väst och från Malmö Universitet. Ungefär samtidigt inrättades en referensgrupp för omvärldsbevakning och för att diskutera frågor inför och under projektet.

Det fanns en stark grundvärdering i projektansökan om att arbeta utifrån medskapande och ungas egen kraft och vilja till förändring och att nå dem genom att *mötas i ögonhöjd* och få dem till aktörer i sitt eget liv, bland annat gnom UVAS-rådgivare som senare kom att benämnas som Unga samhällsutvecklare (USU). Därtill har en ny roll som *facilitator* funnits med som länken ut till samarbetspartners. De nya metoderna och verktygen har använts och utvecklats och anpassats lokalt bland partnerna i projektet, med stöd från

projektledningen och kompetensutvecklingen Den Medskapande Processen – som i sig är ett nytt kraftfullt verktyg.

Möten i ögonhöjd

Vi-projektets ambition var att se hur individen på riktigt kan få fatt i möjligheter att tillvarata sina livschanser genom begreppet "möten i ögonhöjd". Idén var att sådana möten skapa förutsättningar att visa UVAS att hennes, hans eller hens röst inte bara blir lyssnad på: dennes röst bär också på en potential till social, ekonomisk och ekologisk förändring, inte bara för UVAS egen del utan för oss alla i samhället. Möten i ögonhöjd gick således även i linje med Sveriges åtagande i förhållande till Agenda 2030. I Vi-projektets ansökan till ESF pekades det på vikten av att bli sedd för att skapa förutsättningar för möten i ögonhöjd. Det är viktigt att se individen bakom UVAS, och uppmärksamma den psykiska ohälsan som ett utanförskap kan medföra. Med hjälp av tillägg från Vi-projektets referensgrupp, såväl som interna diskussioner togs beslut om att driva perspektivet kring att se individen i rummet också som ett resultat av de strukturer som påverkar många unga vuxna i dagens samhälle, på grund av exempelvis minskade antal arbetstillfällen, digitaliseringar av enklare jobb, det ökade antalet "överutbildade" på arbetsmarknaden, bristen på samverkan bland ansvariga myndigheter men också att medvetandegöra strukturell diskriminering och rasism på arbetsmarknaden.

Ansökan drev också tesen att UVAS måste bli sedda som individer tillhörande ett kollektiv med gemensamma utmaningar och potentiellt gemensamma intressen. Det konstaterades också att det var svårt att hitta partners bland UVAS själva, då det finns en avsaknad av UVAS-ledda organisationer med kapacitet att driva ett nationellt påverkansarbete. Öka förutsättningar för UVAS att bilda egna formationer inom de 19 kommuner som omfattas av Vi-projektet var därför ett av målen. Vissa av kommunerna i fråga hade redan skapat goda förutsättningar för att sådana plattformar för delaktighet ska gå från idéstadiet till att bli en realitet. Följaktligen blev det än mer viktigt att uppnå möten i ögonhöjd mellan berörda myndighetsutövare och UVAS, något som den medskapande processen (MSP) skulle bidra till.

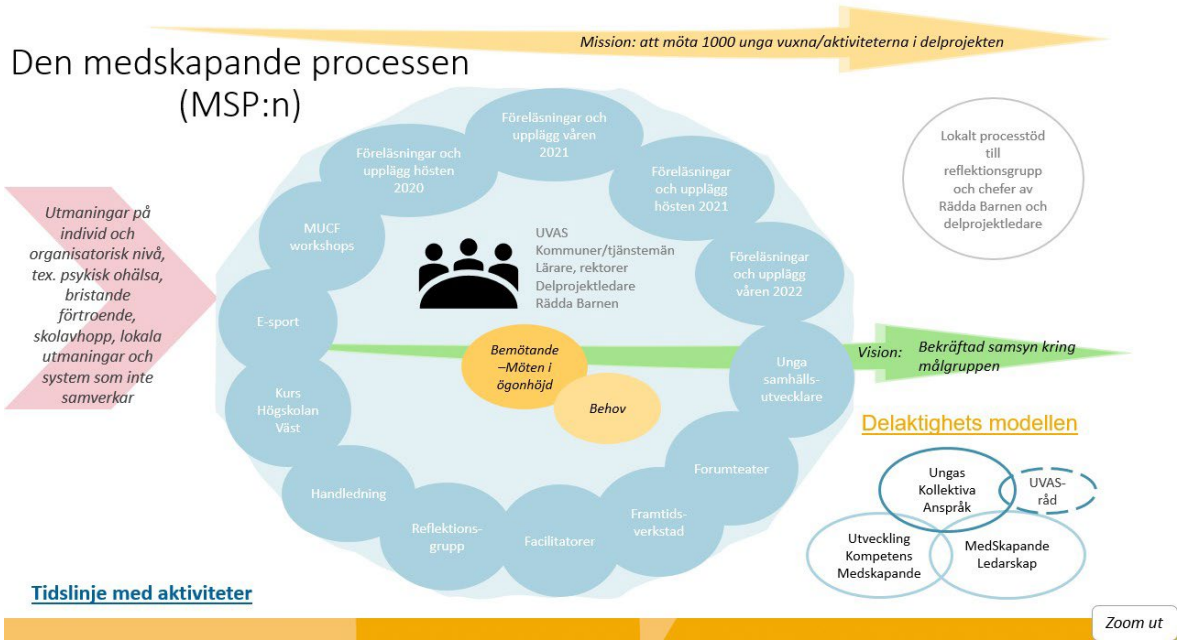
Kompetensutvecklingsinsats – Den Medskapande Processen

Ett av målen för Vi-projektet var att skapa förutsättningar för en långsiktig samverkan mellan aktörer kring unga vuxna. Tillsammans med kollegor i olika verksamheter som är i daglig kontakt med unga vuxna fanns nu möjlighet att skapa en samsyn dels kring den senaste forskningen på området samt ge partners möjlighet att fördjupa sig i kunskap kring hur möten med unga vuxna kan ske på bästa möjliga respektfulla och konstruktiva sätt för

att tillvarata deras livschanser. För att få till denna samsyn om våra framtida utmaningar och möjligheter måste alla vara med tillsammans. Processen var tänkt som en fortbildningsinsats för personal i kontakt med unga vuxna utan arbete eller studier, där samsyn bildas genom medskapande reflektion över egna erfarenheter + teoretiska studier och genom föreläsningar. En särskild uppdragsutbildning omfattande 7,5 högskolepoäng för medverkande i Vi-projektet genomfördes med Högskolan Väst.

Processledarna i Vi-projektet skulle säkerställa att det blir en rad intressanta teman, nya sätt att arbeta och ett medskapande även tillsammans med dem som berörs. Övergripande ansvariga var metodutvecklarna i projektledningen samt Rädda Barnen. De teman som skulle tas upp i kompetensutvecklingen var bland annat jämställdhet, olika aspekter av psykisk ohälsa hos unga vuxna, samhällets utveckling och hur det påverkar unga vuxna, innebörden av möten i ögonhöjd mm.

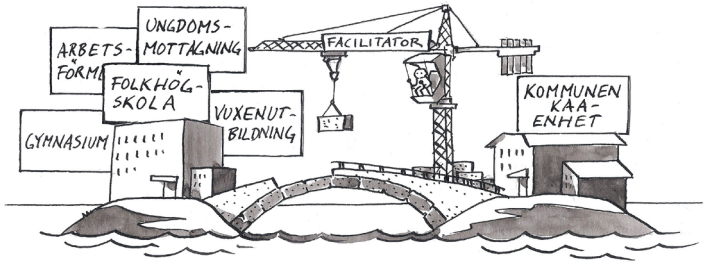
MSP startade i september 2020 och pågick till maj 2022. Kompetensutvecklingen har varit medskapande på så sätt att medarbetarna själva fick komma med önskemål om innehåll för träffarna och att projektledningen därefter utformade temaområden för MSP som medarbetarna själva såg behov av att utveckla. Under projekttiden fram till maj 2022 genomfördes 11 digitala MSP-webbinarier som samlade mellan 70 och 150 personer varje tillfälle, dessutom ordades tematiska seminarier i enlighet med medarbetarnas önskemål och även ett antal längre kurser som främst nyttjades av Vi-projektets facilitatorer.

Sammanfattningsvis har MSP utformats utifrån delmålen i projektet och försökt att skapa lärtillfällen för alla genom att bjuda in externa föreläsare och att medarbetare från projektet delat med sig av goda exempel från sina verksamheter. Det har funnits tid till att samtala kommuner och verksamheter emellan, men också i den egna arbetsgruppen. Medskapande handlar om att göra något tillsammans eller gemensamt och kräver en interaktion mellan olika personer (Scherp & Uhnoo, 20182). Grundtanken med detta är att om något görs tillsammans blir förståelsen för det som skapas och processen djupare. I det medskapande sker också ett maktskifte där makten tas från till exempel en ledningsfunktion och läggs ut

på fler. Det handlar även om att tro på allas förmåga och kunskap och ta vara på den. För att kunna få till en bra medskapande process måste därför projektledningen våga släppa taget och ha tillit till medarbetarna, vilket Vi-projektet har lyckats med. Det har funnits en vilja till att processen ska ske tillsammans med medarbetarna och leda till en metodutveckling som kan ha bäring även efter projekttidens slut. Det som kan efterfrågas i den medskapande processen är hur man arbetar bäst med UVAS' komplexa situation där flera olika organisationer är involverade och styrs av system eller strukturer som kan vara svåra att förändra.

Facilitator

Rollen som facilitator (facilitate= främja/ underlätta på engelska) skapades inom Vi-projektet för att underlätta samverkan och medskapande kring unga utan varken arbete eller studier (UVAS). Det nya arbetssättet och rollen kom att bli en av grundpelarna i projektet. Facilitatorerna har utsetts av sin organisation med mandat att kalla berörda aktörer – även aktörer som inte ingår i Vi-projektet – till reflektionsgrupper i kommunen. Upplägg och mötesfrekvens har beslutats lokalt. I reflektionsgrupperna har olika yrkesverksamma som arbetar med UVAS ingått – såväl chefer som medarbetere – och här har de fått möjlighet att diskutera utvecklingsmöjligheter för ett gemensamt arbete kring unga vuxnas framgång. Att vara facilitator är dock inte detsamma som att vara en ledare eller samordnare utan de har varit en lika involverad deltagare som alla andra, med samma förhoppning om att nå insikter tillsammans; med samma förhoppning om att medskapa.

Facilitatorerna har fått kontinuerlig handledning och kompetensutveckling av Vi-projektet och fått utbildning i olika verktyg för medskapande. Ett av verktygen som facilitatorerna har kunnat använda i sina egna verksamheter eller kommuner är *Framtidsverkstad*. Verktyget är framåtsyftande och medskapande och kan till exempel användas för att ta fram handlingsplaner. Flera kommuner och skolor har efter medverkan i facilitatorns Framtidsverkstad tagit fram handlingsplaner med förslag om fortsatt utveckling av arbetet. Vi-projektets innovativa arbetssätt med facilitatorer och verktyget Framtidsverkstad har mottagits mycket positivt av medverkande verksamheter. I flera fall har handlingsplanerna som arbetats fram kunnat användas som underlag till politiska beslut i kommunen. Facilitatorerna har hela tiden arbetat utifrån att stödja gruppens diskussioner och skapa förutsättningar för alla rösters lika värde samt att introducera verktyg för att medskapa i grupp.

Framtidsverkstad

Framtidsverkstad är en metod där arbetsgruppen ska skapa sig en gemensam bild av vilka behov som finns för att utveckla gruppens arbete, men också klargöra vilka möjligheter som finns för att nå dit. Metoden framtidsverkstad introducerades i Vi-projektet genom kompetensutvecklingen MSP – den gemensamma processen. Vid ett MSP-webinarium

hösten 2020 delades gruppen upp utifrån kommun eller verksamhet och följde framtidsverkstadens olika faser. Gruppen skulle utgå från ett tydligt syfte och frågeställning gällande sitt arbete för att sedan gå in i första fasen: kritikfasen. I denna fas var syftet att diskutera och fundera över vilka hinder som fanns för att uppnå de mål man vill nå. Därefter kom idé- och visionsfasen där gruppen ombads fundera över hur de ville att framtiden ska se ut, men också konkretisera hur man når dit genom en handlingsplan i konkretiseringsfasen. Avslutningsvis så kom uppföljningen där gruppen gavs tid att reflektera över handlingsplanen och fundera över vad som bör göras härnäst. I Vi-projektet var det facilitatorerna som höll i framtidsverkstaden med sina grupper. För att kunna hålla i detta fick de gå en heldagsutbildning om hur framtidsverkstad fungerar.

Reflektionsgrupper

Reflektionsgrupper Inom Vi-projektet har den lokalt utsedda facilitatorn sammankallat en reflektionsgrupp. Detta innebar att man samlade olika verksamheter och förvaltningar inom sin kommun för återkommande möten. Syftet var att möjliggöra ökad samverkan kring gemensamma utmaningar. Man ville även skapa ett utrymme för ömsesidig reflektion kring hur kommunen bör utveckla sitt arbete kring unga vuxna.

Vad ledde det till? Hur har då reflektionsgrupperna påverkat samverkan inom de olika kommunerna? Ett exempel som lyfts är att även om folkhögskolan har funnits nära geografiskt har den här närheten blivit mer på riktigt nu. Det tvärsektoriella samarbetet kring en gemensam målgrupp har även lett till att man ”fått en kontakt in” som gjort det enklare att lösa ärenden tillsammans. Reflektionsgrupper, tillsammans med inkluderingen av facilitatorsrollen, har också givit möjlighet till ett utbyte som går att anpassa efter behov.

UVAS-rådgivare

Unga som varken arbetar eller studerar har varit målgruppen i Vi-projektet, men det har också funnits en ambition att UVAS inte bara ska nås ut till och hjälpas utan att de ska vara delaktiga. Projektet har haft som utgångspunkt att UVAS själva är en viktig part som har kraft och kunskap att själva vara del av sin utveckling. Ett sätt att se på det är att UVAS inte bara är passiva åskådare i sitt eget liv utan aktörer som kan påverka sin framtid. Under hösten 2020 hade Vi-projektet tre UVAS anställda via Rädda Barnen och när deras anställningstid tog slut anställdes ytterligare två UVAS under våren 2021. Under hösten var UVAS-rådgivarna bland annat delaktiga i MSP och under våren 2021 har UVAS-rådgivarnas främsta uppgift varit att anordna en e-sportturnering för andra UVAS i Vi-projektet. En Discord-kanal startades för att användas som en kommunikationskanal för intresserade UVAS och hade under juni månad 2021 ett trettiotal medlemmar som använde kanalen. Förutom planering av e-sportturnering så organiserade UVAS sig även gruppvis utifrån intresse på kanalen i fråga.

Unga samhällsutvecklare och UVAS-råd

Hösten 2021 anställde Rädda barnen fem nya UVAS-rådgivare som själva befann sig utanför studier och arbete. Under introduktionsutbildningen valde de att benämna sin roll som Unga samhällsutvecklare vilket också kom att bli deras officiella titel. De unga samhällsutvecklarna ansvarade för att bedriva ett mobiliseringsarbete och stötta lokala UVAS' organisering kring frågor som UVAS själva anser är viktiga och relevanta för dem. DE tre unga samhällsutvecklarna som verkade i Vänersborg samlade under perioden oktober 2021-maj 2022 ca 150 UVAS, som tillsammans med de unga samhällsutvecklarna genomförde aktiviteter, kurser, utbildningar, manifestationer och rättighetsbaserat påverkansarbete. Under våren 2022 utmynnade organiseringen i det som nu är en början på UVAS råd, nämligen tjej- och killforum. Tjej- och killforum är ett forum för kollektiva anspråk och förändring som drivs av och med UVAS. Tjej- och killforum är en del av Rädda Barnens program På Lika Villkor, som arbetar med långsiktig hållbar samhällsförändring i några av Sveriges socioekonomiskt mest utsatta områden. Utgångspunkten med forumverksamheten är att stötta ungas inflytande och möjligheter att påverka sin närmiljö, sin framtid och samhället i stort. Forumen är en plattform för förändring, med normkritiska perspektiv (horisontella principer), barnkonventionen, självorganisering och socialmobilisering. Den pusselbit som idag saknas är en nära samverkan mellan de unga samhällsutvecklarna, UVAS-råden och tjänstepersoner inom offentlig sektor.

DAK-modellen

Delaktighetskedjan (DAK) är en modell som växt fram i och med arbetet med medskapande och Unga Samhällsutvecklare i Vi-projektet.

DAK är:

- en modell för ett strukturellt nytt arbetssätt och förhållningssätt för kommuner i arbete med att öka inkludering och delaktighet för unga vuxna som är utan arbete eller studier
- utgångspunkten i delaktighetskedjan är att utgå från den det berör. För att kunna samskapa nya lösningar börjar vi med att rekrytera unga som varken arbetar eller studerar till rollen Unga Samhällsutvecklare.

Genom anställning av Unga samhällsutvecklare samt tre utbildningsmoduler för kommuner och de som berörs, lägger vi grunden för att samskapa lösningar tillsammans. De tre modulerna involverar unga vuxna genom Ungas Kollektiva Anspråk (UKA) och har syftet att ge dem verktyg för att lokalt kunna organisera andra unga vuxna för att de ska kunna delta i problemformuleringen av frågor som berör dem, samt att vara en länk och stöd till kommunala förvaltningar som arbetar med frågorna.

De anställdas modul benämns som Utveckling, Kompetens, Medskapande (UKM) och är en kompetensutveckling av kommunanställda handläggare som jobbar medskapande genom att erbjuda unga vuxna möten i ögonhöjd. Delar av UKM bygger på inspel från UKA om hur unga menar att medskapandet bör gå till. UKM ger underlag för vilket ledarskap som krävs för att kunna jobba medskapande med unga vuxna.

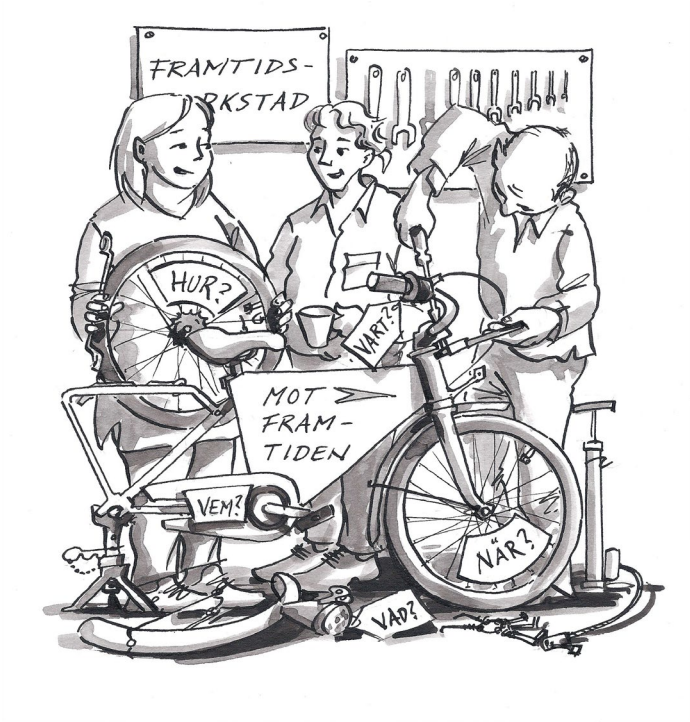

Den sista delen riktar sig till enhets – och förvaltningschefer som ser nyttan med och reflekterar kring att arbeta medskapande, Medskapande Ledarskap (MSL). Diskussioner under MSL kretsar kring följande huvudteman: Vilka problem i dagens samhälle är så pass komplexa så att de bör formuleras tillsammans med de som berörs? Och vad bör förvaltningar tänka på när man bjuder in till ett sådant medskapande i fråga? MSL-dygnet innefattar även ett medskick från UKM om vad som krävs för att säkerställa en medskapande organisationskultur, i och med en hittills mycket uppskattad workshop i forumteater som hålls av kursarrangörer från Rädda Barnen och VGR, samt medlemmar från UKM.

Implementering av nya arbetssätt och verktyg

Hur nya arbetssätt har använts i Vi-projektet har summerats på följande sätt av Vänersborgs kommun:

"Deltagandet i projektet har generellt sett bidragit till en kompetensutveckling bland personalen, t ex genom medskapande processen. Det viktigaste kunskapen och erfarenheten har dock varit att kontinuerligt och medvetet möta ungdomen i ögonhöjd. Det har bidragit till utvecklingen av nya gruppverksamheter [..] och har flyttat verksamheten närmare ett mer rättighetsbaserat arbetssätt. En ökad förståelse till målgruppen har också bidragit till att samla olika interna kompetenser, vilket har lett till en ökad generell kompetenshöjning i personalgruppen. T ex har personalen som arbetar med UVAS utökat sitt samarbete med de som arbetar närmare Daglig verksamhet, vilket har medfört att mycket kunskap har delats. Samarbetet har också medfört att glapp mellan insatser har identifierats och dessa har sedan utvecklats för att minska glappen."

Munkedals kommun skriver följande om Vi-projektet:

”Vi-projektet har varit framgångsrikt av en rad olika anledningar. Att utbilda och använda sig av facilitatorer har varit en framgångsfaktor. Engagerade och professionella projektledare som har hållit i strukturen under hela resan, har gjort att projektdeltagare har orkat hålla i och hålla ut. De har också haft förmågan att lyssna, svara upp mot önskemål gällande utbildningar och fångat in fantastiska föreläsare och inspiratörer till våra regelbundna träffar. Vidare har de på ett oförtrutet sätt uppmuntrat och gett utrymme för det viktiga erfarenhetsutbytet samt alltid gett ett omedelbart och adekvat stöd vid tillfällen då problem och motgångar har dykt upp.
En extra eloge till hela projektledningsgruppen som på ett föredömligt sätt löste omställningen till en digital form under rådande pandemi.”

Arbetssätt - Parternas insatser i Vi

Projektägare: Västra Götalandsregionen Folkhögskoleförvaltningen

Med grunden i ett medskapande processinriktat arbetssätt har projektägaren satt upp rutiner och implementerat projektgemensamma metoder för att säkerställa projektets genomförande och rapportering till ESF inklusive budgethantering och utbetalning av medel. Bemanningen har utgjorts av projektledare 100%, biträdande projektledare 100% som också har haft rollen som delprojektledare för folkhögskoleinsatserna, ekonom 60%, administrativ samordnare 100%, kommunikatör 50% samt två samordnare/ processledare.

De flesta av medarbetarna har arbetet hemifrån under största delen av tiden till följd av Covid 19-pandemin och de allra flesta möten har skett digitalt via Teams.

Projektägaren har haft stöd av konsulten Ekan Management för att planera arbetet, specifikt har deras tjänster använts för att säkerställa ett tydligt arbete med de horisontella principerna och implementering. Mer om projektägarens arbetssätt finns att läsa i avsnittet Uppföljning och utvärdering.

Samordnarnas arbete tillsammans med projektledare och Rädda Barnen har drivit det gemensamma metodutvecklingsarbetet i projektet som till stor del har kanaliserats genom kompetensutveckling – Den Medskapande Processen.

Projektägaren har svarat för planering, stöd i genomförande och extern förankring av Vi-projektet och har förankrat och rapporterat löpande till Vi-projektets styrgrupp.

Kommunerna

De medfinansierande kommunernas arbete i Vi

De tio medfinansierande kommunernas arbetssätt har utgått från varje parts respektive lokala projektplan. Projektplanerna kompletterades under hösten 2020 med processkartor för att tydliggöra hur Vi-insatser skiljer sig från ordinarie verksamhet samt att tydliggöra arbetet med de horisontella principerna. Processkartorna uppdaterades sommaren 2021.Vad gäller deltagande kommunerna så har de haft snarlika upplägg för sina tjänster även fast fokus har varierat något beroende på behov och utmaningar. Projektmedarbetarna med chefer har lett och utför det operativa arbetet i respektive kommun. Med utgångspunkt i UVAS behov och med stöd i nya arbetssätt från Vi-projektet har nya lösningar och tjänster arbetets fram.

Utvecklingen av det kommunala aktivitetsansvaret utgjorde en stor och viktig del av projektet. Kommunerna i Fyrbodal och Sjuhärad arbetade utifrån gemensamma övergripande mål med en variation av insatser beroende på lokala förutsättningar och behov. Det gav de deltagande kommunerna möjlighet att forma kommunspecifika insatser med fokus på att utveckla och stärka insatserna för ungdomar som befinner sig inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) utifrån varje individs behov. På grund av målgruppens varierade behov syftade projektet till att fler verksamheter samverkade kring

ungdomarna för att kunna erbjuda effektiva och verkningsfulla insatser. Bryggor och övergångar mellan verksamheter behövde utvecklas och förbättras, exempelvis när en elev lämnar grundskolan eller när en ungdom fyller 20 år och kommunens aktivitetsansvar officiellt avslutas.

Kommunerna inom projektet att fokuserade på nedanstående mål.

1. Stärka arbetet med KAA genom att utveckla nya metoder och aktiviteter för att möta ungdomarnas behov.

2. Förbättrad samverkan för att stötta och hjälpa ungdomarna tillbaka till studier eller arbete. Samverkan skulle ske inom kommunen mellan de olika verksamheter som möter ungdomarna samt externt gentemot övriga aktörer som kan vara till stöd för att hjälpa ungdomarna.

3. Ökad kompetens och kunskap för att möta målgruppens utmaningar och behov.

Aktiviteter för att nå målen och bättre möta ungdomarnas behov:

1. Stärka arbetet med KAA genom att utveckla nya metoder och aktiviteter.

a. Utveckla en aktivitetsbank där varje kommun kan erbjuda individanpassade aktiviteter.

b. Erfarenhetsutbyte mellan kommunerna för att stötta varandra i att utveckla aktiviteter. Erfarenhetsutbytet kommer dels att ske mellan kommunerna i Fyrbodal respektive i Sjuhärad men också med kommunerna i båda delregionerna.

c. Använda praktikplatsen.se och andra relevanta verktyg.

2. Förbättra samverkan mellan KAA för att bättre möta ungdomarnas behov.

a. Se över möjligheterna och hitta rutiner för att kommunerna ska samverka och kunna hänvisa deltagare till varandras olika aktiviteter över kommungränserna.

b. I samverkan med folkhögskolorna erbjuda ungdomar studier.

c. I samverkan med gymnasieskolan och vuxenutbildningen erbjuda ungdomar studier.

d. Utveckla samverkan externt, exempelvis med gymnasieskolan, ungdomsmottagningar, arbetsförmedling, primärvård, folkhögskolor, föreningsliv, näringsliv.

e. Samverkan inom projektet, såsom med övriga kommuner och organisationer för att se över hur vi tillsammans kan förstärka stödet till ungdomarna.

3. Ökad kompetens och kunskap för att möta målgruppens utmaningar och behov.

a. Aktivt ta del av den kompetensutveckling som är planerad i Vi-projektet avseende ökad förståelse för den samhällsomdaning som pågår, insikter om hur ledarskapet spelar roll för att stärka organisationens kultur för bemötande och främjande närvarokultur.

b. Genom erfarenhetsutbyte mellan kommunerna i Fyrbodal och Sjuhärad kommer projektet bidra till ökad kunskap och kompetens.

c. Kompetensutvecklingsinsatser kopplade till empowermentpedagogik.

d. Driva delregionala KAA-nätverk med erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning etc.

e. Medverka till att utveckla ny kunskap om målgruppen genom datainsamling för gemensam analys med Vi-projektets utvärderare och studerande från högskola och universitet, exempelvis genom att bistå med att ge bra förutsättningar studenter och utvärderare för att möta ungdomarna i fokusgrupper.

Medfinansierande kommuner var Bengtsfors, Bollebygd, Dals-Ed, Färgelanda, Herrljunga, Mark, Sotenäs, Uddevalla, Ulricehamn, Vänersborg. Två av kommuner valde att ansluta sig som medfinansierande kommuner under analys- och planeringsfasen, dessa två var Färgelanda och Ulricehamn.

De samverkande kommunernas arbete i Vi

De nio samverkande kommunerna har i olika mån utvecklat sitt ordinarie arbetssätt genom Vi-projektet. De har kunnat vägleda unga vuxna till de olika insatser som erbjudits genom Vi. Enligt samverkansavtalet har de också förbundit sig att låta de individer som är i behov av att behålla sitt försörjningsstöd eller annan kommunal ersättning för att kunna påbörja en insats att behålla det under 4 månader. Kommunerna har också erbjudits att medverka i hela Vi-projektets kompetensutvecklingsinsats och kurser som har arrangerats. också i kompetensutvecklingsinsatsen som löper som en röd tråd genom projektet och får därigenom input till att utveckla sin verksamhet lokalt. De samverkande kommunerna har inte rapporterat arbetstid i projektet eller haft någon del i budgeten. De samverkande kommunerna har dock lämnat in slutrapport till projektet och projektledningen har medverkat vid avslutande implementeringsmöten och som stöd i flera andra möten med chefer och med politiken lokalt.

Samverkande kommuner i projektet var Svenljunga/Tranemo, Lysekil, Munkedal, Tanum, Trollhättan, Mellerud, Strömstad, Orust och Trollhättans Stad. Mot slutet av projektet anslöt även Borås Stad och en avsiktsförklaring ingicks om de specifika delarna som rörde samverkan.

Kommunalförbundens arbete i Vi

Båda förbunden har varit med och planerat Vi-projektet sedan juni 2019, deltog i analys- och planeringsfasen och hade samordnande roller i genomförandefasen för vardera delprojektet, vilka inkluderade de delar som genomförts i respektive kommun. Båda kommunalförbunden har en lång erfarenhet av att arbeta strategiskt med kompetens- och utbildningsfrågor samt gedigen erfarenhet av projekt, inte minst SKA (En skola för alla) - projektet (ESF). På förbunden finns nätverk på strategisk och operativ nivå, här finns kanaler till politiker, chefer och handläggare, genom nätverk för skolchefer, nätverk där

KAA-handläggare från alla kommuner. Nätverken har bidragit till att sprida resultat och varit en del av projektets strategiska påverkansarbete.

Medverkande kommunalförbund var Kommunalförbundet Fyrbodal samt Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

Delprojekten i Fyrbodal och Sjuhärad har tagit fram tre gemensamma mål som delregionerna vill fokusera på. För att uppnå målen i har följande arbetssätt och metoder använts:

KAA-nätverk

Såväl Fyrbodal som Sjuhärads kommunalförbund har sammankallat delregionala nätverk för handläggare som arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret. Nätverken fanns innan Vi-projektet men eftersom nära nog alla kommuner (Åmål saknas från Fyrbodal, Vårgårda saknas från Sjuhärad) också är med i Vi-projektet har nätverken kunnat användas för Vi-specifikt arbete. De båda KAA-nätverken har även haft gemensamma träffar kopplade till kompetensutvecklingen MSP inom Vi-projektet.

Avstämningsmöten

- Även enskilda avstämningsmöten och stödjande möten har genomförts löpande under projekttiden med stöd av delprojektledarna.
- Implementeringsmöten
- Under projektets sista månader genomfördes delprojektledarna implementeringsmöten med varje kommun - samverkande och medfinansierande - och vuxenutbildningarna.

Löpande uppföljning och rapportering

- Delprojektledarna har ansvarat för återkoppling till projektkansliet genom tidrapporteringar, månadsrapporter, kvartalsrapporter samt slutrapportering gällande parterna inom Fyrbodal.

Bemanning

Fyrbodals kommunalförbund har anställt en delprojektledare för projekttiden 2020-04-01 – 2022-06-30. Under analys- och planeringsfasen var tjänsten på 50 % och under genomförande- och avslutningsfas på 100 %. Dessutom har det funnits stödfunktioner i form av lokal projektekonom och teamchef.

Under analys och planeringsfasen var tjänsten 50%. Under genomförandefasens var tjänsten fortsatt 50% men kom att delas mellan två personer under projektets sista år.?

Delprojektledarna har deltagit aktivt i projektledningsmöten och i det gemensamma arbetet, samt även kompetensutveckling inom projektet riktad till projektledningen.

Utöver detta har samtliga delprojektledare samlats i ett eget delprojektledarmöte varannan vecka.

Vuxenutbildningarnas arbete i Vi

MUCF konstaterar i sin rapport "Nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar" att kommunala vuxenutbildningsstudier kräver en stor grad av självständighet och förmåga att planera sitt arbete och att detta kan vara en utmaning för vissa unga som varken arbetar eller studerar. Vidare konstaterar de att motiverande insatser, individuellt stöd eller gruppstöd av avgörande betydelse i det sammanhanget. Det är just på det här sättet som vuxenutbildningarna framgångsrikt har arbetat i Vi.

De två vuxenutbildningsaktörerna har skapat nya former av vuxenutbildning anpassade för projektets målgrupp. Det innebär en sammanhållen utbildning, fler lärare samtidigt, ett stödteam runt deltagaren med kurator, lärarassistent, SYV och specialpedagog. Lite olika tappning vid de två förvaltningarna, men med samma mål, att fler ska lyckas att fullfölja sina studier. De två vuxenutbildningarna levererar också insatser mot målgruppen som har tillfälligt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen, där utbildningarna har skräddarsytts utefter den enskildes snabbaste väg mot arbete. Medfinansierande vuxenutbildningar i Vi-projektet var Vuxenutbildningen Borås Stad och Kunskapsförbundet Väst.

Folkhögskolornas arbete i Vi

Fyra av Västra Götalandsregionens folkhögskolor och den rörelsedrivna Ljungskile folkhögskola presenterade en rad insatser till gagn för UVAS. Insatserna var planerade sedan tidigare i samverkan med intressenter för projektet och målgruppsanpassade bortsett från vårdutbildningarna som kom till i planeringsfasen då jobbspår turism i norra Dalsland på Dalslands folkhögskola och en insats på Fristad folkhögskola utgick. I insatserna fanns också avsatta medel för specialpedagogfunktion och utveckling av deltagarstödet "Hitta din Gnista" på Dalslands folkhögskola. Gemensamt för antagningsprocessen till de längre folkhögskoleinsatserna är att det finns en väg in, genom det ordinarie antagningssystemet på folkhögskolornas hemsidor. Dessa länkas till genom Vi-projektets hemsida för att partners enkelt ska hitta uppdaterad information och stödja målgruppen att söka. I de fall berörda partners har en Vi-deltagare som söker in så kan därmed en kontakt tas med projektmedarbetare på folkhögskolorna för att lyfta upp att nu har Vi-deltagare X ansökt.

Projektmedarbetarna som hanterar antagningsprocessen på skolorna har haft följande "Målgrupp är UVAS, unga kvinnor, män och personer med annat könsuttryck, unga med olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer etc. i åldern 15–24 år som varken arbetar eller studerar. En mindre grupp tillkommer som är unga 15–20 år som fortfarande är inskrivna i skolan men befinner sig i riskzon för avhopp, vanligtvis brukar elever med mer än 15 % frånvaro räknas till den riskzonen. Unga vuxna som upplever hinder för att börja studera eller arbeta, det kan gälla funktionsvariationer eller psykisk ohälsa i någon form".

Flera av insatserna har löpt över hela projekttiden men de flesta har haft minst två starter. Kurserna på folkhögskolorna var:

Kurser på folkhögskolor	Mål startade deltagare	Antal starttillfällen
Mitt liv, mitt val	30	2
Jobbspår yrke	30	2
Jobbspår: Ett steg närmare arbetsmarknaden	30	2
Yrkeskurs vård- och omsorg	15	1
Yrkesutbildning undersköterska	15	1
Vuxensteget	30	2
Jobbspår hund	30	2
Allmän kurs mat och hälsa	30	2
Jobbspår Regionservice	120	4
Allmän kurs NPF	24	2
Allmän kurs, vård och omsorg	15	1
Summa	369	21

Samarbete med CESAR, Uppsala universitet

CESAR är ett centrum och värd för socionomprogrammet på Uppsala universitet. Det är en integrerad utbildnings- och forskningsmiljö med ansvar för forskning, forskarutbildning och utbildning på grund-och avancerad nivå i socialt arbete. CESAR skulle erbjuda studenterna att inför sina C-uppsatser samla material till sin empiri på ett sätt som bidrar till datainsamling och analys till stöd för uppföljning och utvärdering av Vi-projektet.

Samverkan med Högskolan Väst

Högskolan Väst har som samverkande part i Vi-projektet haft två olika uppdrag: att genomföra utvärdering av projektet och att ta fram och genomföra en uppdragsutbildning inom ramen för kompetensutvecklingen i Vi-projektet.

Därutöver har samverkan resulterat i att flera studentuppsatser har genomförts med Vi-projektet som empiriskt underlag.

Kompetensutveckling, uppdragsutbildning 7,5 HP på Högskolan Väst

En annan del av MSP har varit en kurs som erbjudits medarbetarna i Vi-projektet. Uppdragsutbildningen genomfördes av Högskolan Väst, där delar av innehållet skapades tillsammans med medarbetarna i projektet. Då kursen som uppdragsutbildning inte hade några formella antagningskrav att förhålla sig till fanns en förhoppning att även locka några UVAS att delta på kursen för att få erfarenhet av högskolestudier. Någon enstaka ung som inte var yrkesverksam i projektet påbörjade studierna men fullföljde inte kursen. Kursen, Medskapande processer i arbetet med unga som varken arbetar eller studerar, 7,5 högskolepoäng, påbörjades februari 2021 och pågick till december 2021. Innehållet i kursen hade sin utgångspunkt i kursdeltagarnas praktiska erfarenhet. Totalt startade 25 medarbetare kursen och blev senare 20 och 18 som examinerades.

Rädda Barnens arbete i Vi

Rädda Barnen är en av grundarna och en stor del av världens största barnrättsorganisation Save the Children. Rädda Barnen har uppmärksammats för sin effektrapportering av sin verksamhet. Rädda Barnen har utvecklat verktyg för att mäta effekter av partnerskap och partnerskaps insatser för att exempelvis stärka ungas självkänsla. I Vi-projektet har Rädda Barnen haft ett särskilt uppdrag att arbeta med processtöd och effektmätning samt att verka för metoder för att utrusta ett ledarskap med ökad förmåga att ge stöd åt hållbara medarbetare med ett starkt engagemang. Under planeringsfasen introducerade Rädda Barnen sitt verktyg för effektmätning (appen Mina svar) som kommer användas för att följa individers utveckling avseende en rad olika indikatorer kopplat till välmående, framtidstro med mera. Verktyget beskrivs närmare under rubrik "Effektmätning". I arbetet med att utrusta ett ledarskap för att ge stöd åt hållbara medarbetare använda Rädda Barnen den löpande kompetensutvecklingsprocessen som ett verktyg för att nå så många som möjligt och har samordnat sitt arbete med metodutvecklarna för samsynsprocessen och projektledaren. Ytterligare en del av Rädda barnens arbete i projektet var att var att få UVAS direkt delaktiga i projektarbetet. T ex bidrog de med 13 projektanställningar av UVAS för att involvera unga vuxna i arbetet som berör dem (mer om detta arbete i egen rubrik längre ner). Rädda Barnen har även handlett facilitatorerna i Vi-projektet genom att stötta dem i deras arbete med medskapande processen och i arbetet med UVAS där det behövts. Mycket av handledningen har fokuserat på hur vi införlivar de horisontella principerna och maktanalyser i det som kallas för möten i ögonhöjd. Till exempel har Rädda Barnen på olika sätt arbetat med lika villkor för kvinnor och män, icke-diskriminering och tillgänglighet. Deras arbete har både fokuserat på medarbetare i projekten och UVAS.

Delar som Rädda Barnen har varit ansvariga för i projektet har varit:

- Kompetensutveckling för facilitatorerna i metoden framtidsverkstad (hållen av Rädda Barnen och Eva Broms)
- Omvärldsanalys (baserat på SKRs studiematerial framtaget av Hans Abrahamsson).
- Kompetensutveckling för facilitatorerna i Traumamedveten Omsorg (TMO), Lösningsfokuserat förhållningssätt, samt inblick i strategisk planering från andra civilsamhällesaktörer

- Utveckling av en modell för ett strukturellt nytt arbetssätt och förhållningssätt för kommuner i arbete med att öka inkludering och delaktighet för unga vuxna som är utan arbete eller studier som vi valt att kalla för delaktighetskedjan (DAK). Genom anställning av Unga Samhällsutvecklare samt tre utbildningsmoduler för kommuner och de som berörs, lägger vi grunden för att samskapa lösningar tillsammans
- Uppsökande verksamhet digitalt via Discord och E-sport
- Storytelling
- Den strukturella rasismens historia, Minoritetsstress
- 7 Tjugo -metoden
- Forumteater
- Genuskompassen
- Lösningsfokuserat förhållningssätt

Rädda Barnens delaktighet i projektet har gett ny kunskap om till exempel de horisontella principerna, de har också lyft fram kritiska synpunkter på hur UVAS beskrivs och bör omdefinieras utifrån att UVAS är en heterogen grupp och har hamnat i utanförskap av olika anledningar, ibland bundna till person men också på grund av strukturella faktorer som i vissa fall kan härledas till den diskriminering som finns i samhället. Deras delaktighet har bidragit till diskussioner på t ex projektledningsmötena, MSP och andra sammanhang där fokus på de ungas vuxnas perspektiv varit viktigt och medfört nya perspektiv och funderingar. Rädda Barnen har ingått i projektledningsgruppen och arbetsgruppen för metodutveckling.

De horisontella principerna

Socialfondsprogrammet har fyra horisontella principer som skulle integreras i projektet och på så vis prägla insatserna som får stöd från ESF. Principerna handlar om jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering och hållbar utveckling. Arbete med de horisontella principerna skulle primärt vara en del av den ordinarie verksamheten lokalt, en ständigt närvarande del som ska genomsyra arbetet med UVAS. Övergripande skulle de horisontella principerna uppmärksammas i kompetensutvecklingsinsatsen och beröras på flera olika sätt. Projektet följde arbetet med de horisontella principerna i rapporteringarna från delprojekten och tanken var att goda exempel skulle lyftas upp och spridas via de olika kommunikationsmöjligheter projektet hade tillgång till.

Notering: Projektledningen förde dialog med ESF om att området hållbar utveckling inte har ett särskilt fokus inom ramen för detta projekt.

Lokal förankring av arbetet med de horisontella principerna

Arbetet med de horisontella principerna har genomförts med hjälp av flera olika verktyg och med stöd i lärandet inom den medskapande processen. Verktyget Forumteater har i flera sammanhang i projektet använts för att belysa maktobalans och inte minst arbetssättet/ förhållningssättet möten i ögonhöjd har satt ljuset på att Vi-projektet utgår från jämställdhet, tillgänglighet och ickediskriminering. Grunden är att möten med UVAS ska ske genom möten i ögonhöjd, att ha ett jämlikt, inkluderande och relationsskapande arbetssätt som bidrar till att alla individer ska ses för den de är.

Möten i ögonhöjd innebär att det inte ska finnas en maktaspekt mellan de som möts och samtalar oavsett kön, annan etnisk härkomst, funktionshinder eller annan diskrimineringsgrund. Arbetet utifrån de horisontella principerna har följts upp i projektet och de medfinansierande parterna har lyft fram att de arbetar med jämställdhet genom att alla unga oavsett kön eller könstillhörighet ska få samma möjligheter och utbud presenterade då de träffar handläggare, lärare eller annan personal.

Lokalt har delprojekten på olika sätt arbetat med horisontella principer. Tidigt identifierades behov att förtydliga vad som krävdes inom området och en fördjupning gjordes först med projektledningen tillsammans med Ekan Management för att säkerställa vad som egentligen skulle följas upp. Därefter fick verksamheterna uppdatera sina lokala aktiviteter på området genom att skapa processkartor för att säkerställa att arbetet med horisontella principer skulle genomsyra projektet. Processkartorna har använts såväl lokalt som av projektledningen för avstämningar under projektets gång och för informationsspridning om verksamheterna.

Resultat utifrån Vi-projektets delmål

Vi-projektet är ett omfattande projekt på många sätt. Till exempel har projektet involverat 18 medfinansierande parter och 10 samverkande parter som arbetat tillsammans under projekttiden. Många inblandade har krävt en stabil projektledning och organisation för att hålla ihop alla delar och få alla involverade att arbeta utifrån samma målbild. För att lyckas med det har projektledningen arbetat med uppsatta delmål på individnivå och med delmål på projektnivå där medarbetarna har varit i fokus samt delmål på organisationsnivå. Avstämningar mot projektets förändringsteori har gjorts löpande. Nedan beskrivs och bedöms de olika delmålen.

Bedömning av delmålen på individnivå

Delmål 1 att 1000 UVAS ska bli sedda (bemötande) har under projekttiden till viss del varit svåra att uppfylla på grund av rådande pandemi och de restriktioner som funnits fram till 1 april 2022 då de sista restriktioner togs bort. Trots det har projektet rapporterat unika möten med 1415 deltagare (ackumulerad siffra). Pandemin var en utmaning för projektet på olika sätt till exempel genom att det blev svårare att nå målgruppen och att insatserna som planerats behövde struktureras om. Till exempel har kurser på folkhögskolorna genomförts digitalt. Trots detta har insatser och studier som var planerade löpt på under projekttiden, men med de anpassningar som har krävts utifrån restriktionerna.

Delmål 2 (motivation) har syftat till att 800 UVAS ska ha deltagit i olika insatser för bättre hälsa, större egenmakt, att hitta sin gnista, på väg till att börja studier eller arbete. Detta delmål är av den art att det är svårt att mäta om det är uppnått eller inte och i så fall till vilken grad. Den information som finns tillgänglig från projektet är en ackumulerad siffra som visar att totalt 814 unika individer har skrivits in i projektet och rapporterats till SCB samt att 691 deltagare har rapporterat tid i projektet.

Delmål 3 (god hälsa) har syftat till att få UVAS att delta i olika insatser för bättre hälsa och att UVAS ska ha fått ökad kunskap om vården. För att nå delmålet har verksamheterna använt olika insatser, några exempel är påbörjat samarbete med Ungdomsmottagning, individuella aktiviteter för hälsa och välmående, vägledning i enskilda samtal med den unga vuxna (ex Herrljunga), som del av en kurs (ex Bengtsfors). Ett annat sätt att nå UVAS gällande bättre hälsa och kunskap om vården har varit att Vi-projektet tagit fram en broschyr, Offentlig hälso- och sjukvård för unga i Västra Götaland, genom den kan ökad kunskap om hälso- och sjukvård spridas till unga för att stärka deras förmåga till egenvård. Delmål 3 är av liknande art som ovan och det som kan konstateras är att 745 UVAS i olika insatser, individuellt eller grupp, deltagit i insatser om bättre hälsa men att detta inte har följts upp, vilket gör det svårt för oss i nuläget att veta om kunskapen ökat eller inte. Vi kan endast utgå från att kunskapen har ökat genom informationsinsatserna.

Delmål 4 syftade till att UVAS skulle få en ökad tro på sina framtida möjligheter och förmågor. Detta mål skulle följas upp genom Rädda Barnens smartphone-applikation Mina svar. Syftet med appen Mina svar var att mäta effekten av insatser som gjorts för UVAS. Till en början var appen försenad och projektet kunde inte följa upp insatserna som det var tänkt. Under våren 2022 har utvärderaren följt upp Mina svar med Rädda Barnens kontakt samt en av lärarna som använt Mina svar i sin utbildning. Det visade sig att Mina svar till viss del fortfarande var i pilot-stadiet och att appen var tänkt att användas av verksamheterna som ett diskussionsunderlag för insatsen som den unga vuxna deltog i. Mina svar är uppbyggd på frågorna utifrån två olika typer av enkäter. Den första är "LÄGET"- enkät med regelbunden avstämning kring deltagarnas livssituation. Detta skulle vara en återkommande enkät och information som samlades in skulle ge en bild på deltagarnivå och deras personliga förflyttning inom varje fokusområde. Den andra delen är Aktivitets-enkät och var tänkt att användas som utvärdering av utförda aktiviteter, det vill säga skickas ut efter en genomförd aktivitet och skapa en bild av deltagarnöjdhet. Totalt har 99 unga vuxna i Vi-projektet svarat på Mina svar och 215 enkätsvar har registrerats i appen från 12 verksamheter.

Vid en genomgång av svaren uppdagades det att det är svårt att få ut information om effektmätning. Till exempel har en del i Vi-projektet använt sig av appen och frågorna vid en insats som kan likställas vid ett studiebesök. Att försöka göra en effektmätning på hur unga vuxna har förändrat sina tankar och upplevelser angående bland annat demokrati och inflytande, utbildning, arbete utifrån en dags studiebesök är svårt, nästintill omöjligt. En av lärarna som använt appen före och efter sin kurs upplevde även att det var svårt att få deltagarna att förstå en del frågor då de inte bott i Sverige så lång tid och inte hade

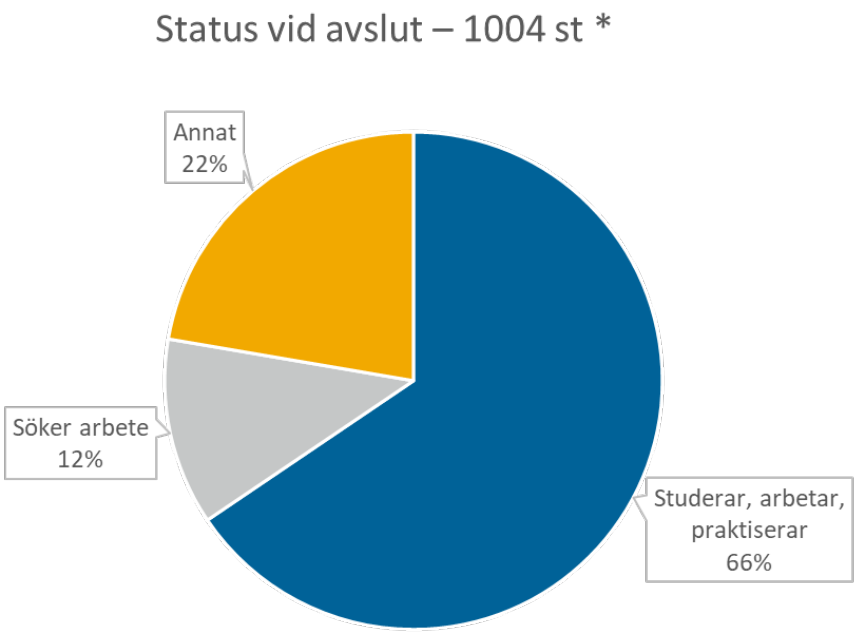
tillräckligt med språkkunskaper. Överlag behöver Mina svar ses över vad gäller hur och när den ska användas samt implementeras i verksamheter på ett tydligare sätt än vad som har gjorts i Vi-projektet. I Vi-projektets fall går det inte att analysera insamlade data som tanken var från början. Utvärderaren har för att följa upp detta delmål kompletterat med intervjuer av deltagare i projektet.

Delmål 5 syftade till att 400 UVAS ska ha fullföljda studier efter projekttiden och detta mål har efter projekttidens slut nått till 516 UVAS som varit deltagare på Folkhögskolornas och vuxenutbildningens kurser och insatser.

Sista delmålet 6 syftade till att hjälpa unga vuxna närmare arbetsmarknaden, vid projektslut hade 304 individer har haft praktik inom ramen för projektet.

Total har 814 deltagare varit inskrivna i Vi-projektet, 345 tjejer och 469 killar. 35 deltagare har både varit i insats i kommun samt studerat. 691 antal deltagare har rapporterat tid i projektet. Avslutinformationen visar vad en deltagare gör när denne skrivs ut från en insats inom projektet. Antal individer som har avslutat en insats är 1004, en siffra som är högre än totala antalet unika inskrivna deltagare då ett antal har påbörjat en insats först i en kommun och sedan gått vidare till studier på vuxenutbildning eller folkhögskola inom projektet. Statistik för avslutsstatus från SCB visar att majoriteten av deltagarna fullföljde projektet (66,83%). De flesta deltagarna är i någon aktivitet efter projektslut; arbetar, studerar eller praktiserar (65,54%). Av dessa studerar de flesta (46,51 %), 16 deltagare (16,24 %) var i arbete efter projektdeltagande. Något fler män hade arbete 86 jämfört med kvinnor 78.

Cirka en tredjedel av deltagarna är varken i aktivitet eller söker arbete. Svarsalternativet annat används även när projektpersonal inte vet var deltagaren har tagit vägen (t.ex när de lämnar folkhögskolekurs eller när kontakten med ungdomen har brutits).

Bedömning av delmålen på projektnivå

På projektnivå, eller organisationsnivå, har en ökad samverkan utvecklats mellan kommuner och verksamheter. Både medfinansierande och samverkande parter upplever att samverkan har ökat mellan olika verksamheter som arbetar med UVAS. Vi-projektet har genom sitt arbete kunnat föra samman alla medverkande kommuner på olika sätt. På övergripande projektnivå har medskapandeprocessen (MSP) som metod varit till gagn för en ökad samsyn, vilket är ett av delmålen. Berörda verksamheter, folkhögskolor och vuxenutbildningar har genom MSP fått kontinuerliga kompetensutvecklingsdagar tillsammans och både fått föreläsningar från externa parter, men också delgett varandra kunskap om de egna verksamheterna. Att veta mer om varandra är ofta en viktig faktor för att kunna samverka och att kunna lotsa UVAS vidare på rätt spår (delmålen att få kunskap om varandra och säkerställa möjligheter för UVAS om en övergång från folkhögskola till vuxenutbildning). Innehållet i MSP har varit planerat utifrån delmålen och önskemål från medarbetarna i projektet, även detta finns beskrivet mer utförligt under avsnittet "Arbetssätt".

En annan faktor som har fungerat som en utvecklande del i samverkan är de reflektionsgrupper som facilitatorerna i projektet har kallat till. I enlighet med delmålet om samsyn kring målgruppen så har reflektionsgrupperna möjliggjort att olika yrkesprofessioner har kunnat träffas och lyfta fram sina roller och ansvarsområden i arbetet med UVAS och hur dessa kan samverka med andra i arbetet med UVAS. Det är också i reflektionsgrupperna som handlingsplaner och idéplaner har växt fram i och med Framtidsverkstaden (mer om detta under stycket Arbetssätt). Trots en utvecklad samverkan visar uppföljningen att det finns ett önskemål och en förhoppning om att samverkan ska kunna utvecklas än mer, främst på chefsnivå och nämndnivå och hos politiker. Genom att få med beslutande instanser vill man kunna hitta bra lösningar för arbetet med UVAS och möjliggöra ett ännu bättre arbete med och för UVAS. Idag finns en vilja till samverkan och det uttrycks att samsynen bland medarbetarna i Vi-projektet har blivit bättre, men att det finns mer att göra vad gäller till exempel sekretessen som hindrar samverkan eller att handlingsplaner inte når fram då det inte finns en mottagande instans. Hur detta ska arbetas vidare med kan ligga utanför projektets mandat, men viljan att förändra på policynivå finns diskuterad. Likaså måste en fungerande samverkan utveckla rutiner för samverkan så att den inte blir bunden till person/er utan istället klarar av att finnas kvar inom organisationen.

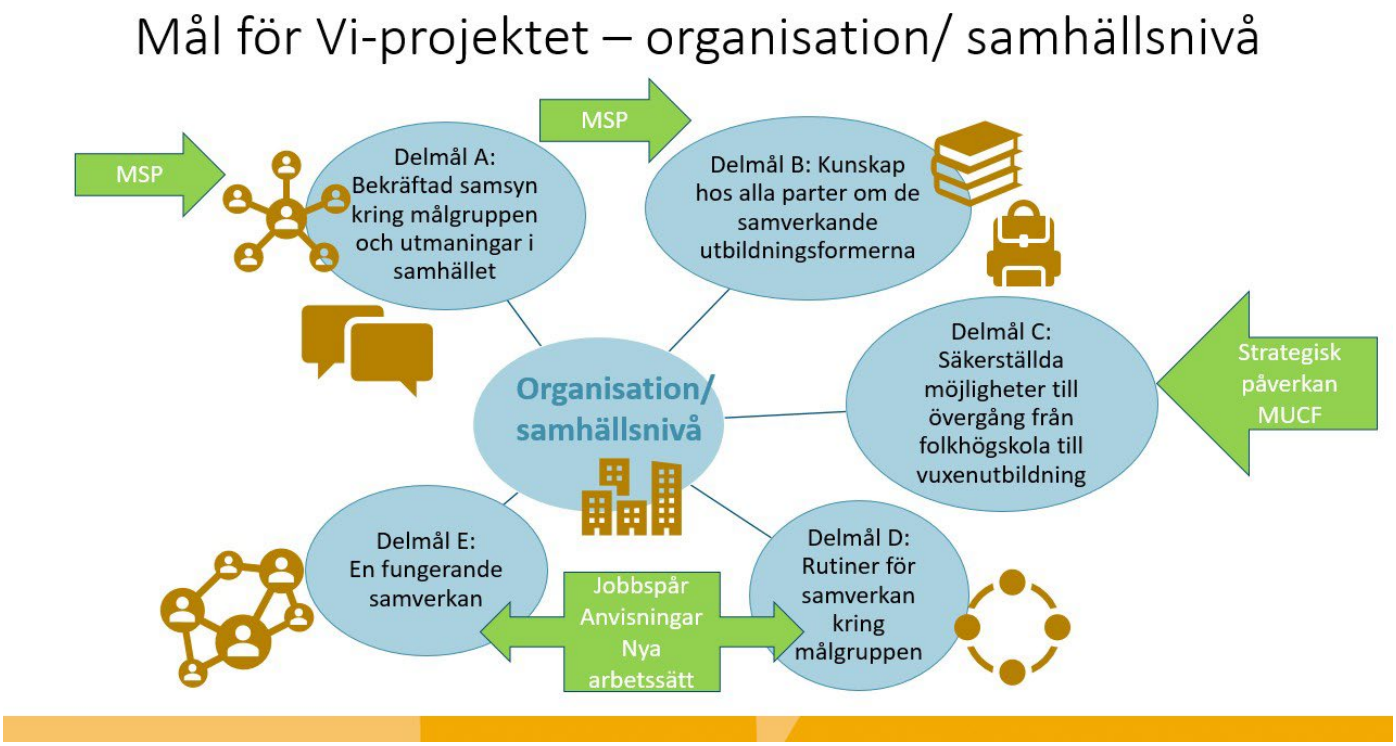
Sammanfattning av delmålen och dess effekter

Vi-projektet har trots Covid 19-pandemin och de utmaningar som funnits lyckats att nå ut till unga vuxna. På individnivå har det skett genom:

- personliga möten
- vägledning och motivation till studier och/eller praktik
- ökade insatser för bättre kännedom om vården, t ex enskilt genom vägledning, informationsfoldrar, innehåll i kurser

De som främst framträdde på organisationsnivå var:

- ökad samverkan mellan verksamheter inom kommunen och mellan kommuner
- till viss del ökad kunskap om folkhögskolan
- kompentensutveckling genom MSP utifrån medarbetarnas önskemål
- ökad medvetenhet kring vikten av bemötande - möten i ögonhöjd- och att relationsskapande framgångsrikt kan användas som verktyg

Vidare användning av resultat

Förhoppningen var att projektet skulle leda till bestående förändringar efter projekttidens slut. I juni 2021 kunde en utökad samverkan påvisas genom medarbetare som uttrycker att det finns en mer utvecklad samverkan idag både mellan aktörer inom kommunen och med andra kommuner och verksamheter. Även om samverkan ökat efterfrågar de en mer strukturerad samverkan för framtiden och hoppas att det påbörjade arbetet kan utvecklas inom ramen för den regionala kraftsamlingen för Fullföljda studier. Det uttrycks också att facilitatorrollen har varit behjälplig i denna utveckling och att deras arbete bör formaliseras på något sätt för framtida arbete. En del kommuner har redan idag en samordnare som har en liknande roll, men kanske kan denna utvecklas till en hybrid av samordnarollen och facilitatorrollen.

Implementering av förhållningssättet ”Möten i ögonhöjd”

Vi-projektet har i sitt arbete och bemötande med unga vuxna utgått från att mötas i ögonhöjd och stort fokus har lagts på att synliggöra behovet av relationsskapande insatser – och en förståelse för at dessa tar och behöver få ta tid. Syftet med möten i ögonhöjd har varit att gå in i mötet med utgångspunkten att den unga vuxna som man möter har rätten att bli lyssnad på och rätten till delaktighet i sitt eget liv. En utgångspunkt har varit att individens behov skall tillgodoses och man ska lyssna till vad varje UVAS har att säga och medvetandegöra UVAS om att deras roll och aktörskap i samhället kan ge dem möjlighet att förändra deras liv. För att få en uppfattning om hur arbetssättet med utgångspunkt i förhållningssättet ”möten i ögonhöjd” beskrivs av medarbetare själva skickade följeforskaren ut en kortare enkät ut till medarbetarna i projektet, första utskicket var våren 2021 och ett uppföljande utskick våren 2022. 18 svar kom in vid första tillfället och 17 svar det andra tillfällen. Målet var att undersöka om tanken om möten i ögonhöjd förändrats.

Resultaten visar att alla 18 (17 vid andra tillfället) som svarat menar att de har hört talas om möten i ögonhöjd främst genom Vi-projektet, men också från tidigare utbildningar eller litteratur. Möten i ögonhöjd har funnits med som en röd tråd på de större MSP-träffarna, mindre gruppmöten i kommunen och olika informationsmaterial om projektet. Tillfälle 1 och 2 gav inga större skillnader i svar vad gäller uppfattning om möten i ögonhöjd.

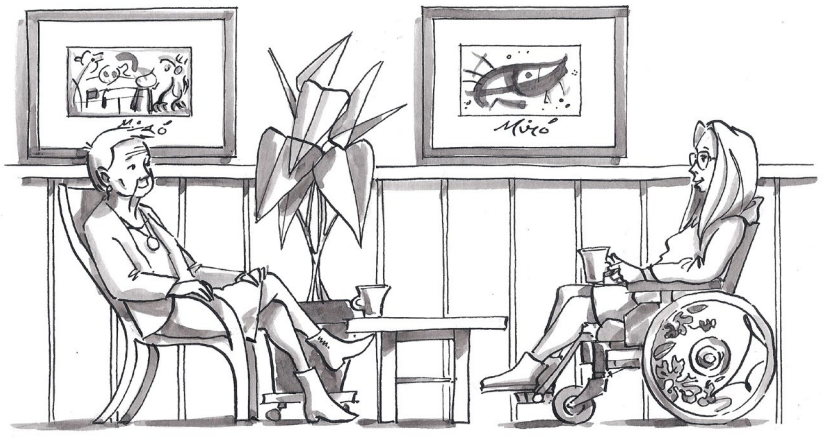
Svaren från medarbetarna visar att ett grundläggande synsätt för möten i ögonhöjd är att möta deltagare där de befinner sig, inte där man tror att de befinner sig, och att i ett vidare arbete utgå från individens behov. Viktigt är att lyssna och göra detta på "riktigt" och "ärligt" och inte börja "ge egna tips". Det handlar om att sudda ut eventuella

maktpositioner som kan vara vanliga i mötet mellan unga vuxna och myndigheter. Genom att ge den unga vuxna möjlighet att delge sina erfarenheter, kunskap och idéer så ska ett mer jämlikt möte kunna bidra till att hitta lösningar tillsammans. Medarbetarna menar även att man ska bortse från eventuella förutfattade tankar och vara nyfiken inför den unga vuxnes behov och bekräfta hen. En dialog som innehåller "respekt, inkännande, lyssnande, nyfiken, empowerment, alla har en plats att fylla" och låta "deltagaren själv vara delaktig i hens väg framåt". Det lyfts också fram att det "är viktigt att bygga på de saker som fungerar bra för eleven utifrån den situation eleven befinner sig i".

Det kan vara lätt att utgå från att man ska arbeta med möten i ögonhöjd, men ibland kan det vara svårt genom att man till exempel upplever att man saknar rätt förutsättningar. Flera medarbetare skriver att möten i ögonhöjd inte kräver något extra utan handlar om ett förhållningssätt, så som öppenhet, respekt och att ge sig tid och att detta kan ske under bilresor eller promenader och inte bara på kontoret. Men det lyfts fram faktorer som kan bidra till att lättare få möten i ögonhöjd, det kan vara på individnivå, organisationsnivå eller samhällsnivå.

På individnivå menar man att det är bra med mer kunskap om stödinsatser och utbildningar som finns att erbjuda för att kunna hjälpa de unga vuxna att komma framåt. En del menar att de behöver utveckla sina möten och få verktyg för hur de ska tänka till exempel genom olika samtalsmetoder, där en medarbetare skriver ”mer utbildning i samtalsmetodik kanske?" Även om en del ansåg sig kunna ta tiden för att få möten i ögonhöjd så var det även flera som uttrycker att de skulle vilja få mer tid för både förberedelse av mötet och efterreflektion och dokumentation.

Vidare så efterlyses “mer delaktighet från själva organisationen - idag så är det väldigt mycket rutinerna som styr", det kan tolkas som att en större flexibilitet skulle kunna bidra till möten i ögonhöjd. Andra organisatoriska faktorer som efterfrågas är "olika hjälpmedel som kan vara bra att använda vid kommunikation med en del unga vuxna som har svårt för att prata med ord". Vidare är det viktigt att arbeta i team med ett gemensamt mål och hur man ska nå dit, samtidigt som man också innehar tydliga roller i vem som gör vad. En medarbetare lyfter vikten av att skapa heterogena arbetsgrupper för att spegla samhället utanför, hen menar att man ska ha med tanken om "att människor som jobbar i min bransch mer tydligt rekryterar människor från hela "samhällsskiktet". Här lyfts mångfalden hos medarbetarna fram som en viktig del som kan tas med vid anställning av ny personal.

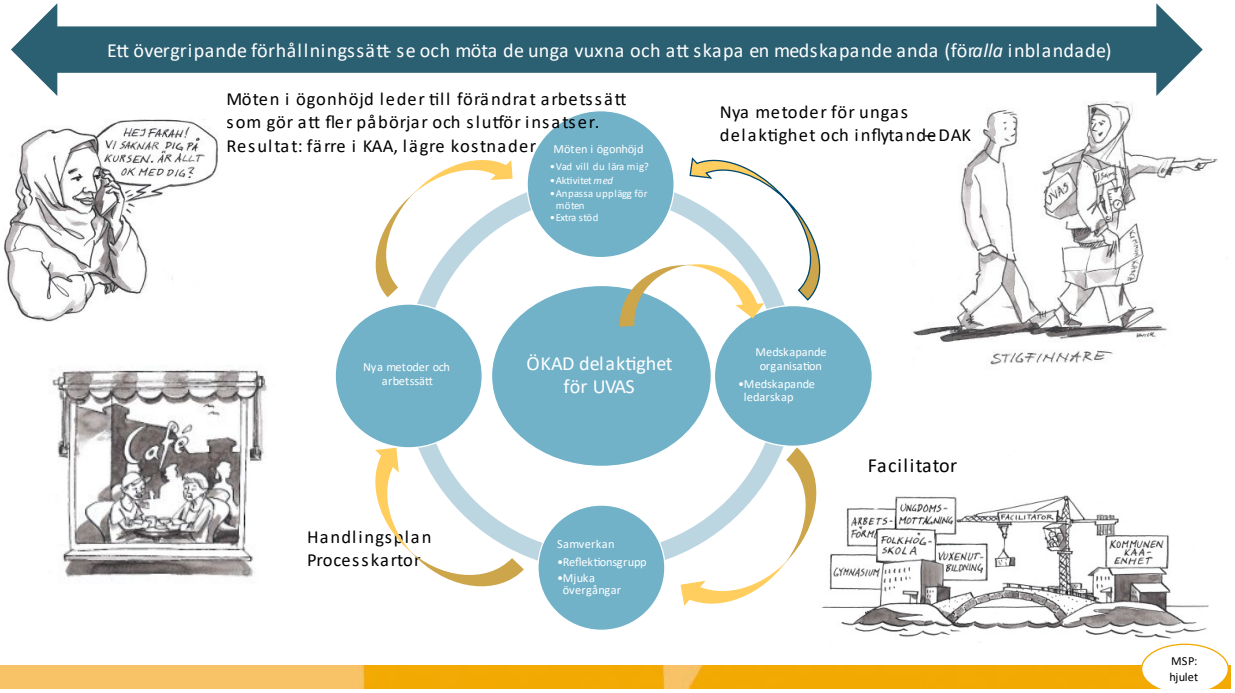
På samhällsnivå finns också förutsättningar som inte alltid gör det lätt för möten i ögonhöjd. Medarbetaren menar att regler och strukturer på samhällsnivå gör att det inte alltid går att få ett jämlikt möte utifrån att alla kan bli erbjudna samma sak. Exemplet

som lyfts fram är att det finns olika förutsättningar för de unga vuxna beroende på ålder och det borde finnas "fler i insats via kommunalt aktivitetsansvar (KAA), med till exempel praktikersättning, ungdomsersättning. Någon inkomst för dem som inte studerar. Främst i ålder 16–20 år, som ju inte kan får försörjningsstöd eller utvecklingsersättning". Genom att strukturerna är uppbyggda på ett visst sätt kring ålder så kan inte alla få samma insats eller möjlighet även om deras situation är snarlik.

På frågan om hur medarbetarna upplever att det själva bidrar till möten i ögonhöjd nämner de bland annat att "deltagare skall känna sig bekväma med att prata med mig", "strävar efter att ha blanka glasögon, dvs vara medveten om mina egna förutfattade meningar och sträva efter att inte döma, kategorisera eller så". Det handlar om att vara förberedd, närvarande och lyssna men också känna efter "så att jag kan upptäcka om någon behöver "ses" lite extra". Att möta den unga för den den är och att mötas i nuet finns också med i svaren liksom vikten av att skapa en "trygg och icke kravfylld miljö där möten i ögonhöjd blir möjliga". Det finns också de som använder sig av motiverande samtal (MI) och försöker "få deltagaren själv att fundera på sin väg framåt och hur hen ska nå sitt mål, delmål på vägen". Den unga vuxnas delaktighet i samtalet och hens erfarenheter är en annan aspekt som en medarbetare skriver om. Att mötas som ett "ett jag och ett du". Flera partners har under projektet vittnat om att de normalt sett försöker jobba utifrån den unges egna förutsättningar och med ett fokus på bemötande, men att Vi-projektet har satt ljuset på att just metoden Möten i ögonhöjd är så avgörande för individen så har detta arbetssätt fått en helt annan tyngd i verksamheten.

Hur nya arbetssätt har använts i Vi-projektet har summerats på följande sätt av Vänersborgs kommun:

"Deltagandet i projektet har generellt sett bidragit till en kompetensutveckling bland personalen, t ex genom medskapande processen. Det viktigaste kunskapen och erfarenheten har dock varit att kontinuerligt och medvetet möta ungdomen i ögonhöjd. Det har bidragit till utvecklingen av nya gruppverksamheter [..] och har flyttat verksamheten närmare ett mer rättighetsbaserat arbetssätt. En ökad förståelse till målgruppen har också bidragit till att samla olika interna kompetenser, vilket har lett till en ökad generell kompetenshöjning i personalgruppen. T ex har personalen som arbetar med UVAS utökat sitt samarbete med de som arbetar närmare Daglig verksamhet, vilket har medfört att mycket kunskap har delats. Samarbetet har också medfört att glapp mellan insatser har identifierats och dessa har sedan utvecklats för att minska glappen."

Implementering av metoden att arbeta med facilitatorer

För att få mer kunskap om facilitatorernas egna erfarenheter i sitt arbete så intervjuades fem facilitatorer under april och maj månad 2021. Frågorna utgick ifrån hur de beskriver sin nya roll och framtida tankar om rollen. Det framkom att facilitatorerna upplever att de till viss del tyckte att rollen var otydlig och lite rörig i början, det fanns även någon som inte kom ihåg vad var tanken med facilitatorrollen var från början. När de ska beskriva sin roll idag så menar de att de är kontaktperson eller länk mellan projektledningsgruppen och arbetsgruppen. De ansvarar för att ta med sig information och önskemål som finns från den ena gruppen till den andra. Någon menar att det är hen som ska få synsättet med medskapande att leva vidare när projektet är slut, dvs. att försöka få en kultur som bidrar till att alla är med och utvecklar arbetet framåt i organisationen. En annan del av rollen innebär att ansvara för att kalla till de lokala reflektionsgrupperna.

Vad anser då facilitatorerna att de har bidragit med så här långt? Liksom tidigare resultat så finns det uttalat att synsättet till folkhögskolan har förändrats. En facilitator menar att även om folkhögskolan har funnits nära geografiskt har den här närheten blivit mer på riktigt nu. Genom att få mer kännedom om varandra och varandras arbete så har man "fått en kontakt in" som gjort att man kan lösa ärenden tillsammans, och facilitatorrollen ger möjlighet till ett utbyte som inte funnits lika tydligt innan. Även om reflektionsgrupperna inte utgör ett helt nytt sätt att arbeta så menar man att facilitatorträffarna har en större bredd än t.ex. KAA-nätverket (16–19 år) då dessa nya träffar inkluderar andra professioner och nya konstellationer. Till sist menar alla fem intervjuade att de anser att deras roll har varit viktig i relation till projektledningen då de har haft det lätt att lyfta frågor dit och få gehör för önskemål från gruppen.

Implementering Rädda Barnen

Rädda Barnens insatser har handlat om att ge verktyg, vägledning och vara en samtalspart i samband med utveckling av perspektiv på ledarskap och bemötande i projektet. Det har funnits goda organisatoriska förutsättningar för att bedriva ett sådant arbete. Under projekttiden har Rädda Barnen varit arbetsgivare till sammanlagt 10 unga samhällsutvecklare som bidragit mycket men också krävt en hel del omställning internt i organisationen. Såväl ansvariga chefer som HR-personal och handledare har visat stort engagemang i att möjliggöra denna typ av anställningar, vilket varit en viktig förutsättning för att det skulle fungera. Det har krävt mycket engagemang, kompetens, lyhördhet och uthållighet, vilket alla förändringar gör och är viktigt att ta med sig framåt. Framför allt har handledningen varit tidskrävande och resurskrävande då Rädda barnen eftersträvar att alltid arbeta medskapande och rättighetsbaserat.

Då handledning av kommuner och de unga samhällsutvecklarna ställt höga krav på personal går det i efterhand se att det hade behövts avsevärt fler resurser och personal för att möta upp de behov som finns i kommunerna.

Utöver detta har Rädda Barnen varit delaktiga i att lyfta fram flertalet metoder såsom: Framtidsverkstad, Digitalisering (E-sport och användning av Discord), Omvärldsanalys- och medborgardialog, Storytelling, Den strukturella rasismens historia, Minoritetsstress, 7 Tjugo, Traumamedveten Omsorg (TMO), Forumteater, Genuskompassen, Lösningsfokuserat förhållningssätt. Särskilt Framtidsverkstaden har varit ett verktyg som har passat alla och flera partners avser använda den efter projektslut enligt uppföljning.

Resultat och lärdomar från projektet har utmynnat i ett nytt internationellt projekt som berör UVAS och offentlig sektor, NEETS for NEETS. Flertalet UVAS tillsammans med unga samhällsutvecklare arbetar med projektet genom att utbilda aktörerna i bl.a. forumteater. I det projektet är Rädda Barnen partner.

Genom vidare anställning av de unga samhällsutvecklarna fortlöper även UVAS-råden (forumen) samt de upparbetade verksamheterna i Vänersborg, som blir en del av Rädda Barnensverksamheter inom migration.

Utveckling av konceptet delaktighetskedjan kommer fortsätta inom Rädda Barnen, troligen i ett nytt projekt i samverkan med Västra Götalandsregionen Folkhögskoleförvaltningen och ett par kommuner i Västra Götaland.

Implementering Kommunalförbunden

Erfarenhetsutbytet har medfört att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret har lyfts upp och utvecklats på det lokala planet. Lokal samverkan mellan kommunala förvaltningar har stärkts. Gemensam digital yta har provats, men varit svår att upprätthålla. Frågan tas med i fortsatt utvecklingsarbete. Gemensamma nätverksträffar med kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyte mellan kommunalförbunden har varit mycket givande och detta kommer att fortsätta framåt. Detta har utgjort två av nätverkets 6 träffar per år. Genom utbyte mellan kommunerna inom Fyrbodal samt utbyte med KAA-ansvariga i Sjuhärad fortsätter metod- och aktivitetsbanken för KAA-arbetet att utvecklas.

Genom projektet har lokala reflektionsgrupper skapats, några har varit arbetsgrupper som fått möjlighet till mer fokus på målgruppen och andra har bildats av nyckelpersoner som samtliga möter och stödjer unga i målgruppen i sitt dagliga arbete. Detta har varit givande och utvecklande på flera sätt. Målgruppen och arbetet tillsammans med de unga har kommit upp på agendan. Processmöten har gett ökad förståelse och samsyn och därefter bättre möjlighet till samverkan och gemensamt utvecklingsarbete. Genom regelbundna möte och att få större inblick i varandras verksamheter har en ökad dialog och samverkan skett mellan ansvariga för det kommunala aktivitetsansvaret, studie- och yrkesvägledare, arbetsmarknadskonsulenter, vuxenutbildning och folkhögskola. Ett stort fokus på samverkan och perspektivet att medskapa med dem som berörs kommer att tas med in i det fortsatta arbetet med Kraftsamling och Kunskapsnod Fullföljda studier.

Kunskapspåfyllnad och kompetensutveckling har skett genom fortbildning för facilitatorerna i metoden Framtidsverkstad, genom gemensamma webinarier för alla projektmedarbetare och aktuella chefer utifrån projektets delmål och horisontella principer, månadsmöten med tema, möte för medfinansierande parter respektive samverkande parter samt fokusmöten kring metodmaterial.

Ökad medvetenhet och kompetens kring vikten av mötet med den unga personen, delaktighet, medskapande, individanpassning för att finna vägarna och att se varje persons kompetens och potential och att skapa förutsättningar för begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet (KASAM) ska förbunden försöka att förvalta i det fortsatta arbetet med fullföljda studier genom processtöd till viktiga vuxna som möter målgruppen.

Implementering medfinansierande kommuner

Bengtsfors

Huvudsakligt arbetssätt har varit att jobba med deltagarnas självbild, psykiska välmående och hälsa genom insiktsbaserad coachning i syfte att sänka tröskeln till utbildning och arbete. Kommunen har gjort detta i samverkan med Framgångsakademin.

Samverkan med Framgångsakademin kommer fortsätta. Man har också utökat samverkan med vuxenutbildningen och lokal elevhälsa på gymnasiet. Frekvensen på samverkansmöten med vuxenutbildningen kommer öka.

Bollebygd

Arbetsmarknadsenheten har anpassat sitt arbetssätt för målgruppen.

Arbetssätten som fungerat väl under projekttiden har lett till framställande av rutiner eller revidering av befintliga rutiner som kommer att utgöra delar av den ordinarie verksamheten. De nya samverkansstrukturerna som utvecklats kommer att fortlöpa och ses över kontinuerligt. Resultat och erfarenheter från Vi-projektet kommer att utgöra en del av det fortsatta arbetet inom projektet "Fullföljda Studier" och i den tvärsektoriella samverkan. Nedan följer en sammanställning av identifierade arbetsområden där vi under projekttiden sett ett behov av att revidera och utveckla våra arbetssätt. Vissa delar är redan verkställda, andra behöver vi fortsätta att arbeta med och förankra för beslut

- Sekretesslättnad över förvaltningsgränser: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Egenremiss unga 20-24år: Arbetsmarknadsenheten
- Idéplan Samverkansgrupp: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Idéplan mötesplats UVAS: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Rutin övergångar från AME: Arbetsmarknadsenheten & samverkanspart
- Samverkan IM och AME: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Samverkan Daglig verksamhet och AME: Arbetsmarknadsenheten & Daglig verksamhet
- Rutin och arbetssätt kopplat till unga vuxna på AME: Arbetsmarknadsenheten
- Rutin för bemötande av unga med problematisk skolfrånvaro / sjukskrivning: Arbetsmarknadsenheten
- Rutin KAA – kontakt innan de fyller 20 år: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Rutin gymnasieskola avbrott: Arbetsmarknadsenheten
- Samverkan integration och utbildningsförvaltningen: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Samverkan AME och ungdomsenheten: Arbetsmarknadsenheten & Resursteamet
- Förebyggande arbete för att förhindra att ungdomar ej påbörjar eller avbryter gymnasiet: Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen

I Bollebygd saknas egen gymnasieutbildning och vuxenutbildning och är i behov av externa aktörer. De ser behov av att skapa lokala strukturer för hur dialogen med gymnasieskolorna skall föras för att arbetet med ungdomar som är i riskzon för skolavhopp sak fångas upp på ett likvärdigt sätt, oavsett skola.

Arbetsmarknadsenheten kommer att ha ett fortsatt utvecklingsarbete, kopplat till folkhögskolor och vuxenutbildning, för en förbättrad vägledning mot studier.

Dals-Ed

Inom ramen för projektet har arbete med en folder inletts, med såväl information som inspiration som syfte. Inom utbildningsförvaltningen kommer skolorna arbeta vidare med GoTTland och Bryggan och ta med sig lärdomar och arbeta vidare med dem. Utvärdera verksamheterna och presentera resultat på de olika nivåerna i organisationen.

Befintliga rutiner har utökats och förstärkts, samarbete mellan skolorna i kommunen på individnivå, organisationsnivå och ledningsnivå. vi kommer arbeta vidare med den reflektionsgrupp som vi startat upp under projekttiden där de olika skolorna möts för att fortsätta utveckla närvarofrämjande kulturen på våra skolor. Det är ett arbete som under projektet fick möjlighet att starta upp och som kommer att fortsätta.

Det kommer att anställas en socialpedagog och även fysioterapeuter på våra skolor det kommer också vara i linje med vårt närvaro arbete i kommunens skolor.

Färgelanda

Verksamheten har utvecklat ett medskapande arbetssätt i aktiviteterna tillsammans med ungdomarna. Färgelanda kommer att fortsätta med sin verksamhet i Steg 1 åtminstone fram till december 2022.

Herrljunga

Det har skett en stor förändring genom att ungdomarna registreras och kontaktas. Kartläggning av ungdomens önskemål och behov har gjorts. Hjälp och stöttning för att få praktikplats, jobb och studier. Under projektperioden har det tagits fram en intern arbetsgång för samverkan mellan KAA-handläggaren och AME som tillhör olika förvaltningar i Herrljunga kommun som kommer fortsätta användas. Planerade arbetsmöten genomförs där KAA-handläggaren träffar ungdomen tillsammans med personal från AME. Samtyckesblankett har tagits fram och används vid samverkan.

Man har beslutat att KAA-handläggaren befinner sig i AME:s lokaler en dag per vecka för att underlätta i samverkan mellan AME och KAA-handläggaren. Möten med ungdomarna hålls även med fördel i AME:s lokaler. Vi har infört månadsvisa möten där AME:s, KAA-handläggaren samt respektive verksamhetschefer deltar. Detta för att fånga upp och utveckla samverkan och metoder tillsammans. Vi har enats om att även KAA-handläggaren dokumenterar i VIVA –det system som AME använder. Detta för att underlätta arbetet tillsammans.

Arbetet kommer att fortsätta med bibehållna resurser, vilket innebär att Bildningsförvaltningen har stärkt upp kring det kommunala aktivitetsansvaret. De mötesforum och arbetssätt vi använt oss av kommer även de att finnas kvar.

Mark

Planen var att först starta med individuella samtal och en relationsskapande fas, följt av gruppträffar. En inspirationsserie om hur man erövrar egenmakt, antar utmaningar, studie- och yrkesvägledning bibehåller hälsa mm. Grunden i upplägget har varit Supported metoderna och "hitta, få och behålla" arbete eller studier. Gruppverksamhet "Kom igång-gruppen" startades februari 2021 man under tiden provat olika sätt att vara medskapande i

utformandet av innehåll och arbetssätt i "Kom- igång gruppen". Arbetssätt och metoder var detsamma för hela enheten, men genom VI-projektet fokuserat på att tillgängliggöra aktiviteter för UVAS.

Kom-igång-gruppen är i numera implementerad och ingår i ordinarie arbete. Under projekttiden har ansvaret för KAA gått över från gymnasieskolan till Arbetsmarknadscenter vilket har inneburit nya arbetssätt och ett större utbud för unga under 20 år som ej har fullgjort en gymnasieexamen. Det har även inneburit att vi internt i kommunen arbetet fram nya arbetssätt i samverkan kring målgruppen. T ex har man gemensamt gjort en processkartläggning för att främja studier och förhindra studieavbrott. Vilket kommer resultera i en reviderad handlingsplan för KAA.

Sotenäs

Vi-projektets nya arbetssätt att möta individer utifrån deras önskemål, behov och förutsättningar har i Sotenäs fått styra hur man organiserar sin verksamhet individanpassat, med individen – inte för. Särskilt framgångsrikt har det varit att jobba med gruppaktiviteter och att kunna göra möten utan att individen behöver dyka upp på plats i skolan. Att möta individen på dess egna planhalva – detta är hur Sotenäs beskriver möten i ögonhöjd. Det har Sotenäs gjort och detta har sänkt kostnaderna för Sotenäs kommun med några miljoner kronor i interkommunala ersättningar, kostnader för tilläggsbelopp och hemmasittare. Underlaget minskade så pass att Sotenäs lämnade projektet i november 2021.

Uddevalla

I Uddevalla kommuns arbete med att öka den demokratiska delaktigheten, samt öka valdeltagande, så finns en kommunövergripande handlingsplan för detta. Grundtanken är främst att kommunen ska arbete med ambassadörskap för att nå unga vuxna i utanförskap. En av idéerna är att i samverkan med Västra Götalandsregionens Folkhögskoleförvaltning i projektform anställa och utbilda x antal unga samhällsutvecklare/ambassadörer med uppdrag att nå andra unga i utanförskap och engagera inom demokrati, folkhälsa, delaktighet och utbildning, samt att de får arbete och blir självförsörjande på sikt. Folkhögskoleförvaltningen har för avsikt att till hösten göra en ansökan till Regional utvecklingsnämnd i Västra Götalandsregionen. Uddevalla kommun är en av fyra kommuner som på något sätt kommer att vara samarbetsparternas i ett sådant projekt. Detta projekt är en spinoff på VI-projektet och kan med fördel kombineras med kommunens idè att jobba med ambassadörskap inom flera olika livsområden som riktar sig till unga i utanförskap. En av metoderna i det kommande projektet som kommer att användas är Delaktighetskedjan (DAK).

Sammanslagning av Arbetsmarknadsavdelningen och försörjningsstöd har skett under projektets genomförandefas detta möjliggör ett nära samarbete. Socialsekreterare på försörjningsstöd har under projektet kunnat göra ansökan för klient till VI-projektet. Efter att klient blivit inskriven i projektet som deltagare har socialsekreterare och personal på Nike kunnat ha ett nära samarbete kring individen för att hjälpa densamma att göra stegvisa förflyttningar närmare studier, praktik eller arbete och i förlängningen nå en egen försörjning. Under 2022 kommer en utredning genomföras kring vår egen verksamhet NIKE. I samband med denna kommer även hur vi ska implementera projektresultat från VI utredas. Redan innan ens utredningen startat upp så har vi haft diskussioner om att starta

med uppföljningar på de NIKE elever som lämnar NIKE efter de har fyllt 20 år och det kommunala aktivitetsansvaret har upphört.

Ulricehamn

Utöver samverkan lokalt inom kommunen, reflektionsgruppens, reviderade syfte och mötesstruktur så har två nya rutiner skapats under projekttiden. En mellan gymnasiet och vuxenutbildning samt mellan högstadieskola och AME.

En rutin har tagits fram tillsammans med Tingsholmsgymnasiet kring informationsspridning för målgruppen, som inte tar examen efter avslutade gymnasiestudier. KAA-samordnare och SYV på Tingsholmsgymnasiet sammanställer en lista på ungdomar i årskurs 3–4 i gymnasiet som kommer att ta ett studiebevis efter avslutade gymnasiestudier och lämnar vidare listan till SYV på Vuxenutbildningen, som bjuder in ungdomarna till informationsmöte om vuxenutbildning och folkhögskola med mera. Bakgrunden till den samverkan och rutin mellan högstadieskola och AME beror på projektets målgrupp, från 15 år som AME inte haft tidigare. Ordinarie åldersmålgrupp för AME är 16 år, men har under projekttiden öppnat upp för inskrivning av 15åringar. Mer specifikt handlar det om en ny samverkansaktör mot vad AME tidigare samverkat med. Uppkomsten till initiativet beror på redan befintlig samverkan med SOC, barn och unga, som ledde till ett ökat nätverk av insatser kring ärende som i sin tur ledde en samverkande dialog mellan chefer och rektorer. Högstadieskolan, SYV, blev även en ytterligare representant i reflektionsgruppen.

Vänersborg

Resurs 2.0 är en planerad insats som betraktas ett steg efter de utvecklade gruppaktiviteterna i Vi-projektet. Deltagarna har fått forma innehållet av insatser och upplägget i ambition att ha en medskapande verksamhet. Tanken var att skapa en kedja av aktiviteter för att säkerställa en trygg och lyckad stegförflyttning mot bättre mående och successivt mot studier och andra aktiviteter.

Implementering samverkande kommuner

Även samverkanande kommuner har rapporterat om stora effekter av medverkan i Vi-projektet, särskilt i de fall då kommunen har deltagit med en facilitator i projektet. Samverkan har förstärkts i många kommuner och man har satt extra fokus på frågan om bemötande och ”möten i ögonhöjd”.

Kraven på rapportering från samverkande kommuner har varit lägre än för medfinansierande, därför presenteras endast ett axplock av vad samverkande kommuner har rapporterat.

Strömstad kommun rapporterar att kommunen har tagit fram nytt informationsmaterial gällande KAA i både digital och fysisk form. Man har arbetat fram nya riktlinjer för arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret och har nu ett årshjul för hur de rapporterar uppföljningen till ansvarig nämnd. Samverkan mellan socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har stärkts och man har under Vi-projektet tagit fram fasta strukturer för hur samverkan ska ske.

Implementering folkhögskoleinsatserna

Mitt liv, mitt val: Dalslands folkhögskola

Mitt liv-mitt val var en kurs som var på halvtid under 38 veckor i Färgelanda. Kursen vände sig speciellt till deltagare som ville göra en förändring och stegvis förflyttning mot egen försörjning och ökad livskvalité. Kursen var till för den som behöver göra en nystart i sitt liv och behöver ett första steg tillbaka till rutinerna igen. Mitt liv-mitt val var ingen "statisk" verksamhet, vilket innebär att innehållet kunde förändras utifrån de förutsättningar, behov och gruppsammansättningar som var aktuella.

Kursen prövades under åtta månader i slutet av projektet, inte förrän den flyttades från Färgelanda till Vänersborg så fanns det aktuella deltagare. Kursen visade sig fungera mycket väl för hemmasittare och ett antal av de som startade sökte studier inför höstterminen -22. Metodiken om att hela tiden ändra kursen utefter deltagarnas behov blev det som skapade delaktighet och skiljde utbildningen från en mer traditionell motivationsinsats. Mindre fokus blev på rena föreläsningar.

Mitt liv, mitt val är en förhållandevis dyr kurs och kräver intensiv samverkan med kommunen för att bli lyckosam. Den skulle behöva bedrivas med extra finansiering för att fortsätta hålla hög kvalité. Ett exempel på hur det skulle kunna se ut är att den bedrivs i samarbete med Samordningsförbund eller en enskild kommun som står för delar av finansieringen och säkerställer rätt målgrupp.

Arbetssättet med hur man får lågmotiverade personer att bli delaktiga kommer implementeras vidare i andra kurser och också läras ut till bland annat de som läser till socialpedagoger i Trollhättan.

Allmän kurs jobbspår yrke, Dalslands folkhögskola: Färgelanda

Detta var en kurs för den som behövde en tydlig inriktning där slutmålet är ett arbete eller en konkret plan för hur ett arbete ska nås. Endast en deltagare tog del av kursen och inte heller medverkande kommuner uppmärksammade kursen som ett alternativ för projektdeltagarna.

Jobbspår Regionservice, Hitta din framtid. Dalslands folkhögskola i samarbete med Regionservice

Regionservice, är en del av Västra Götalandsregionen med 3 500 anställda. Medarbetare i Regionservice hjälper vården bland annat med lokalvård och transporter, för att vårdpersonal ska kunna fokusera på sitt uppdrag. I Vi-projektet erbjöd Regionservice praktikplatser inom ramen för jobbspåret "Hitta din framtid", i samarbete mellan Dalslands folkhögskola.

Kursen startade 4 tillfällen och byggde enbart på anvisningar från kommunen. Målet var 120 deltagare men nådde endast ett 20-tal unika deltagare och drabbades också av ett antal avhopp som inte kom med i statistiken. För de som fullföljde kursen blev ett större antal anställda. I denna specifika insats hade det varit av värde om Arbetsförmedlingen medverkat i projektet, vi tror att anvisningstalen varit mycket högre då kommunerna oftast arbetar med deltagare som ännu inte är redo för praktik. Pandemin var ytterligare en försvårande omständighet avseende denna kurs.

Kursen implementeras inte i ordinarie verksamhet eftersom det inte går att säkerställa ett deltagarantal som bär sig.

Jobbspår, Ett steg närmare arbetsmarknaden, Dalslands folkhögskola

Målgrupp var ungdomar som tagit en paus i sina studier med ambitionen att börja arbeta. Kursen startade vid två tillfällen, även denna kurs hade begränsade antal personer som anvisats och gav inte de önskade följdeffekterna. Pandemin försvårade kopplingen till arbetsmarknaden. Metodiken kommer främst implementeras i arbetsmarknadstjänster på folkhögskolan såsom etableringskurs och studiemotiverande folkhögskolekurs.

Yrkeskurs vård och omsorg, Dalslands folkhögskola, Yrkesutbildning undersköterska Fristad, Allmän kurs – Vård och omsorg Ljungskile folkhögskola

Kurserna skulle möta upp en efterfrågan på utbildad personal inom vården -på folkhögskolevis. Kursinnehållet byggde på Skolverkets yrkespaket undersköterska, Undersköterska 1500p.pdf. I kursen ingick teoretiska och praktiska lektioner, samt arbetsplatsförlagt lärande (APL). APL-perioderna planeras genomföras på olika arbetsplatser både inom vården och inom äldreomsorgen, så att projektdeltagaren fick en bra inblick i yrkets olika arbetsområden.

Vi-projektet ställde inte samma krav på förkunskaper som andra aktörer utan tog även emot deltagare som kanske inte hade en färdig grundskola men motivation att studera. Individen fick studera och växa tillsammans med sina kurskamrater och skolans personal i

en miljö som gav studiegruppen trygghet. Behovet från målgruppen är att komma bort från föreläsningar och uppgifter i högre grad och jobba i grupp och med praktiska övningar. Det är också de praktiska momenten som har utvecklats och stått i centrum för kurserna. Stort fokus har lagts på de horisontella principerna, bland annat har man arbetat aktivt med diskussioner om likvärdigt bemötande av patienter oavsett kön, sexuell läggning, härkomst och liknande. Får män och kvinnor samma vård i Sverige? Syftet har varit att medvetandegöra blivande personal inom vården om att bemötandet påverkas av våra erfarenheter.

Samtliga vårdkurser implementeras på respektive folkhögskola.

Jobbspår hund Göteborgs folkhögskola

Målgruppen var unga kvinnor och män (18–24 år) som står långt ifrån arbetsmarknaden och/eller unga med psykisk ohälsa- utbrändhet, depression eller annan ohälsa. Syftet med kursen är att genom utbildning kombinerat med hundar använda oss av alla de fördelar som forskningen visar, för att motverka psykisk ohälsa.

Utbildningen varvades med teori och många praktiska övningar och slutmålet är att personer som står utanför arbetsmarknaden ska hitta självkänsla och välmående för att komma i arbete. Kursen fungerade väl, en extra omgång startade inom ramen för projektet och implementeras i ordinarie verksamhet med utökat åldersspann.

Allmän kurs med inriktning mot mat och hälsa, Göteborgs folkhögskola

En ettårig kurs på heltid som vände sig till unga vuxna med psykisk ohälsa, avhoppare och/eller nyanlända/ensamkommande. Undervisningen fokuserade på att ge deltagarna redskap att klara av sitt vardagsliv och att ge dem en generell arbetslivskompetens för att öka deras anställningsbarhet.

I studierna varvades teoretiska studier med praktiska moment i kök /café. För att öka deltagarnas självförtroende och rusta dem inför ett vuxenliv arbetade gruppen dessutom tillsammans med ämnesområdet "Livet och Hälsan" som en röd tråd i kursen. Områden som tas upp är t ex sömn, stress, kost, studiestrategier och grupprocesser.

Implementeras i ordinarie verksamhet, vänder sig enbart till deltagare inskrivna på socialförvaltningen med försörjningsstöd som finansiering.

Allmän kurs NPF, Fristad folkhögskola

Denna kurs var en variant av allmän kurs som är särskilt anpassad för deltagare i behov av en lugn studiemiljö och en tydlig struktur, t ex för att man har en diagnos inom NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar). Utgångspunkten har varit att varje deltagare får jobba i sin egen takt och på sin egen nivå och får ett individuellt stöd av sina lärare. Med hjälp av digital teknik som exempelvis Teams fick man möjlighet att studera hemifrån de dagarna orken att ta sig till skolan inte fanns.

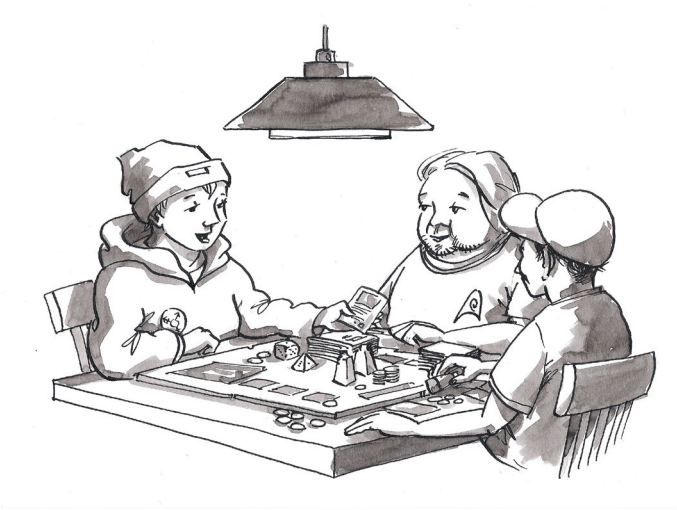
Att komma till skolan, få personlig stöttning av lärare och assistenter och möjlighet att ingå i ett socialt sammanhang var oerhört viktigt för deltagarens långsiktiga framgång i studierna. Två profiler fanns- Skapandeprofilen och Djurprofilen - som båda utgår ifrån intressen som många i målgruppen har samtidigt som de ger möjlighet att träna på sådant som innebär särskilda svårigheter för deltagaren. De fanns också en klassrumshund som stöd för deltagarna att bli mer fokuserade och lugna. NPF-klassen har haft sin hemvist i en separat byggnad, på de olika våningarna inredde man olika studiemiljöer.

Kursen fortsätter i ordinarie verksamhet – behovet ökar hela tiden.

Vuxensteget, Billströmska folkhögskola

Billströmska folkhögskolans insats, Vuxensteget – flytta till eget, vände sig till unga vuxna som behöver hjälp att ta steget att flytta hemifrån. Insatsen kom också att fånga upp kursdeltagare på folkhögskolan som själva tagit steget, men som behövde stöd för att klara det. Målgruppen behövde stöd i att skapa en fungerade dygnsrytm, att hitta en bra balans mellan skolarbete och fritid och lära sig vardagssysslor som matlagning, tvätt och städ. Personalgruppen har successivt utvärderat, utvecklat och tagit bort det som inte fungerat under projektets gång. Lärdomar och metoder kommer att implementeras i ordinarie verksamhet.

Hitta din Gnista, Färgelanda, Fristad, Göteborg och Trollhättan

"Hitta din gnista" var ett nytt koncept som Folkhögskolorna utvecklar genom "Vi" speciellt för UVAS-gruppen. Kärnan var personal som säkerställde ett varmt, respektfullt och individanpassat bemötande på folkhögskolan varje dag. Ett utvecklat deltagarstöd som bygger på den enkla principen att ju större närvaron är desto större chans att lyckas nå sina personliga mål. Utgångspunkten i det arbetet har varit deltagarnas inflytande och delaktighet, dvs personalen stöttade deltagarna i att våga komma med egna idéer och initiativ och förverkliga dem tillsammans med andra. Inte minst Göteborgs folkhögskola lyckades väl med att få deltagarna delaktiga i att genomföra tematiska pass på skolan. Det utvecklade stödet kommer fortsätta på

samtliga inblandade skolor och deltagarstöd överlag blir ett särskilt fokusområde på förvaltningsnivå läsåret 2022/2023.

Vuxenutbildningarnas implementering

Kunskapsförbundet Väst: Sammanhållen utbildning har fått resurser för att fortsätta läsåret 2022/2023. Detta innebär att de fortsatt kommer att arbeta med anpassad och flexibel studietakt, individuell studieplanering, tät kontakt med mentor och elevstödsfunktioner, tydliggörande pedagogik, inkluderande och tillgänglig lärmiljö. I Sammanhållen utbildning arbetar man aktivt med att bidra med olika pedagogiska och medmänskliga verktyg för att individen ska känna mer framtidslust, livsglädje, ökat välmående och tilltro till sin framtid. Det tar tid och det måste få ta tid. Vinsten i att arbeta på detta sätt är stor då man kan se att individer genom en ”annan chans” tar sig närmare sin givna plats i samhället.

Borås Vux, återgång till studier Det arbetssätt som använts och utvecklats i projektet i ämnet svenska kommer att finnas kvar och utvecklas. Gruppen kommer att fortsätta ha möten för att diskutera arbetet och fortsätta samverkan mellan lärare, SYV och resursteam för att ha snabba och tydliga kontaktvägar för eleverna. Eleverna kommer att fortsätta att ha lärare som mentorer som träffar eleverna i enskilda samtal före kursstart och etablerar kontakt och upprättar en relation, har ett ansvar för att följa upp eleven och dess situation i skolan och blir den tydliga kontaktvägen. En kurator kommer fortsatt vara kopplad till målgruppen för att vara mentorn behjälplig i enskilda fall för exempelvis stöd och kontakt med andra myndigheter. Resurser kommer att finnas så att lärarna/mentorerna fortsatt har mer tid med eleverna. Samtidigt kommer erfarenheter användas för att ytterligare förbättra inför kommande kursstarter. En inledande introduktionsperiod för att lära känna skolan och se vilken nivå som är rätt att starta på och schemalagda arbetspass med läraren men utöver de vanliga lektionerna är exempel på förändringar som kan komma.

Insatserna för eleverna kopplade till nya gymnasielagen, både på KFV och Borås utvecklades inom projektet med tydliga yrkesinriktningar med språkförstärkande insatser. Den sociala situationen för flertalet av de inskrivna i satsningarna har varit mycket svår, osäkerheten kring om studieresultaten räcker för att konkurrera på arbetsmarknaden har medfört en hög grad av psykisk ohälsa. Målgruppen har successivt tunnats ut och de särskilda satsningarna har upphört. Arbetssätt som använts i projektet kommer implementeras i kombinationsutbildningarna.

Uppföljning, utvärdering och effektmätning

Vi-projektets arbete har följts upp på olika sätt under projekttidens gång. Den externa utvärderaren – följeforskaren - från Högskolan Väst har med en framåtsyftande och utvecklingsstödjande ansats deltagit på projektledningsmöten, månadsmöten, referensgruppsträff, styrgruppsmöten och kompetensutvecklingen MSP – den medskapande processen - för att följa arbetet från ledningsnivå till verkställande nivå. Följeforskarens har bedrivit löpande utvärdering som har resulterat i presentationer av insamlat material och iakttagelser, intervjuer och enkäter, en halvtidsrapport samt slutrapportering i två delar. All dokumentation av projektet har funnits tillgänglig på en gemensam digital plattform och utvärderaren har fått ta del av dessa. Därtill har eget material samlats in med hjälp av frågeformulär, intervjuer, deltagande på möten och inspelade filmer och från Vi-projektets arbete med verktyget Framtidsverkstad. Vi-

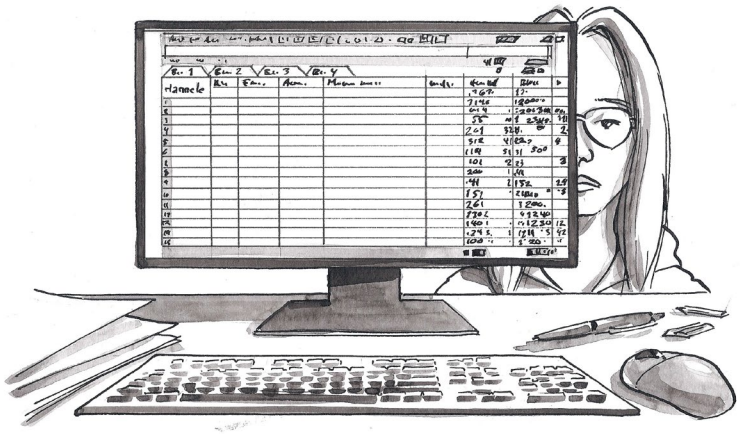
projektets ledningsgrupp har själva samlat in information om projektet löpande under året, t.ex. genom lägesrapporter, kvartalsrapporter, utvärdering från MSP, enkäter och uppföljning av delmålen samt dialoger vid möten.

Utvärderarens/ följeforskarens roll i projektet

Den externa utvärderarens uppgift har varit att följa upp valda delar av Vi-projektet och mäta effekten av partnerskapets insatser, dvs hålla ihop kvalitativ datainsamling, utvärdering och med ett forskningsperspektiv följa projektet och finnas som en partner som står på sidan om och är en kritisk vän. Utvärderingen har handlat om att beskriva delar av projektets genomförande, resultat och effekter i relation till projektets kortsiktiga och långsiktiga mål så som de har beskrivits i förändringsteorin. Syftet med utvärderingen har varit att bidra till ett bättre projektgenomförande för projektägaren och projektets målgrupper. Följeforskaren har löpande dokumenterat hur projektet fortskrider och har självständigt återfört gjorda erfarenheter och observationer i projektet som har legat till grund för nya beslut och påverkat projektets riktning. Följeforskaren har genomfört personliga intervjuer med intressenter i projektet och har upprättat en halvtidsrapport och en slutrapport samt en akademisk så kallad kortrapport med fokus på tre områden som har valts ut i samråd med projektledningen. De tre områden som undersökts närmre är den nya rollen som *Facilitator*, arbetet medmetoden *Framtidsverkstad* och arbetssättet/ förhållningssättet *Möten i ögonhöjd* och dess betydelse för medarbetarna i mötet med UVAS. Resultatet av de fördjupade områdena finns att läsa i rapporten *Utvärdering av Vi-projektet 2019/00577.*

Effektmätning genom Mina Svar

Vi-projektet skulle vara pilot för användningen av Rädda Barnens verktyg för effektmätning, en applikation som är framtagen för att mäta positiva effekter av insatser – såsom exempelvis Vi-projektet- på individ- och samhällsnivå. Idén började utvecklas redan 2016 med syftet att ta fram ett verktyg som kunde följa och mäta effekter av framgångsrika metoder och ta fram siffror på den skillnad som Rädda Barnens programverksamhet har gjort. Under 2018 togs en applikation fram tillsammans med Accenture & Fjord för att testas på deltagare inom satsningen "På lika villkor". Indikatorerna och frågorna togs fram tillsammans med målgruppen unga i utanförskap och applikationen "Mina Svar" skulle vara klar för användning av t ex kommuner eller projekt som "Vi" under hösten 2020. Ramverket för effektmätning och frågor samt indikatorer i applikationen i princip identiskt formulerade som delmålen i Vi-projektet.

Spridning och påverkansarbete

Vi-projektets avsikt har varit att sprida och synliggöra syftet och målet med deras arbete. Informationen har dels varit till samverkande parter, dels brett i regionen, nationellt och internationellt. Genom att använda olika medier så har syftet varit att öka kännedom om projektet för att på så sätt bredda kunskapen och samverkan kring unga som står utanför. Kommunikationen har vidare varit ett sätt att uppmärksamma kommunernas och verksamheternas arbete både för de berörda dvs. unga vuxna, och för anhöriga eller närstående. Även samhället och allmänheten har funnits med som en del i spridningen av Vi-projektets arbete. Dels för att öka kunskapen om ungas utanförskap och det arbete som sker för att stödja dem.

Vi-projektet har under projekttiden haft en kommunikatör anställd på 50% vars uppdrag bestått i att ha ett helhetsansvar för kommunikation externt och internt i projektet och stödja delprojektens lokala kommunikation vid behov. Målen för generell synlighet var att Vi-projektet ska förekomma i 20 artiklar eller inslag hos nättidningar, webbradio och dylikt under projekttiden. Det fanns också mål kopplade till Facebook-klick, avsikten var att skapa en sida på Facebook vilket gjordes men sedan togs bort. Detta för att sidan skapade förvirring hos ungdomarna – gjorde vi reklam för insatser så blev det otydligt eftersom slussandet till insatser skulle ske via kommunerna. Istället lyftes projektet fram på befintliga Facebooksidor hos de enskilda verksamheterna. I stort sett alla samverkande kommuner och verksamheter har haft information om projektet på sina hemsidor och i förekommande fall sociala medier. Övergripande information har kontinuerligt uppdaterats på VGR Folkhögskolors hemsida https://www.vgrfolkhogskolor.se/projekt--uppdragskurser/vi/om-vi/.

Utöver detta har ett nyhetsbrev har skickats ut varje månad sedan oktober 2020, totalt 20 nyhetsbrev. Målgruppen för nyhetsbrevet har varit projektets kommuner och verksamheter, samt yrkesverksamma inom offentlig eller privat sektor som arbetar med unga. Nyhetsbrevet har haft 295 prenumeranter.

Förutom att sprida information genom press, sociala medier, konferenser m.m. har traditionella vägar använts. Några projektpartners har tryckt upp foldrar med information om sitt delprojekt och arbete, medan andra skickat ut brev eller satt upp affischer. Det finns även kommuner som har en löpande information vid utbildningsförvaltningens ledningsmöten och i verksamheternas elevhälsoteam. När det gäller information direkt till målgruppen, dvs. unga så har det förutom de kanalerna som redan nämnts ovan skett via direktkontakt via lärare, annan personal eller elevhälsa. Kontakt och information har skett till befintliga elever/deltagare eller presumtiva deltagare. Även handläggarna som träffar unga har informerat dem om projektet.

Presentationer, möten, konferenser

Det arbete som Vi-projektet bedriver har även presenterats externt på ett antal möten och konferenser, både lokalt, regionalt och nationellt.

Regionalt

- Folkhögskolestyrelsen Västra Götalandsregionen
- Beredningen för Välfärd och Kompetens i Boråsregionen
- Arbetsmarknadschefsnätverket och Utbildningschefsnätverket inom Fyrbodals kommunalförbund
- Projektsamverkansmöte i Strömstad kopplat till Kraftsamling Norra Bohuslän Västra Götalandsregionens dialogdag med kommunchefer/kommundirektörer
- Kompetensråd Fyrbodal (KRF)
- Västra Vi Unga
- Sverok Väst
- Halvtidskonferens Vi-projektet, 170 deltagare externt och internt
- Framtidskonferensen med 120 deltagare, externt och internt
- Kommunstyrelsen Melleruds kommun
- Styrgrupp Kraftsamling Fullföljda studier, Västra Götalandsregionen
- Koncernkontoret Västra Götalandsregionen "Information om ESF programperioden 2014–2020"

Vi-projektet har under hela projekttiden haft en dialog och samverkan med Arbetsförmedlingen och DUA-samverkan lokalt. Ett avtal om samverkan med Arbetsförmedlingen skrevs tidigt i genomförandefasen eftersom flera av individerna i projektet också var inskrivna på Arbetsförmedlingen. Detta för att tydliggöra för handläggare, både på Af och i kommunen hur samverkan kunde ske enligt gällande regelverk.

Nationellt

- MUCFs årskonferens där Vi-projektet presenterades genom en förinspelad video.
- Strategiska gruppen VG Samverkan med Västra Götalandsregionen med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Samordningsförbunden i Västra Götaland.
- Utredningsgruppen för Sveriges folkhögskolors glokala engagemang
- Styrelsen för Sveriges offentligägda regionskolor OFI
- Högskolan Väst Unilink konferens, panel "Livslångt lärande för alla – hur då?"

Utöver att delta på nationella konferenser och möten har Vi-projektet bedrivit ett strategiskt påverkansarbete nationellt genom samverkan med MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Påverkansarbetet har genomförts då Vi-projektets projektledning och styrgrupp inbjöds att ge inspel till MUCFs skrivningar i regeringsuppdraget "Nationellt samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar". Uppdraget slutredovisades maj 2021 och flera av frågorna som Vi-projektet uppmärksammade lyftes i rapporten. Vi-projektet har därutöver haft ett samarbete med MUCF under hela projekttiden genom gemensam planering och stöd i att arrangera

kommunworkshops i Vi-kommuner samt att MUCF också har deltagit som talare på Vi-projektets konferenser.

Internationellt

- Nordiska Folkhögskolerådet
- Högskolan Väst Barn- och ungdomsvetenskaplig forskningskonferensen, presentation samt paper (engelska)
- EaSI Closing Conference*, Bryssel, medverkan i panel (engelska)
- Region Katalonien, Spanien: Konferens “Dropping out and difficulties in transition to vocational training", presentation (engelska)
- Region Bretagne, Frankrike: Konferens kring ungas mobilitet och skolavhopp, presentation (franska)

Dessutom har internationella möten genomförts med regionorganisationen Earlall (www.earlall.eu) med deltagare från Tyskland och Norge för att sprida information om projektet. Information har även spridits digitalt till France Benévolat som arbetar med UVAS i Frankrike.

*Vid EasI-programmets (Employment and Social Innovation) avslutningskonferens i Bryssel maj 2022 diskuterades hur erfarenheter och lärdomar från ESF och EaSI under programperioden 2014–2020 kan tas vidare i nya ESF+. Vi-projektets projektledare med erfarenhet från de båda programmen deltog i en panel och aktivt i workshops och delade med sig av erfarenheter såväl till medverkande som till EU-kommissionen.

Press och medier

Projektets arbete har uppmärksammats i så väl tidningar som i sociala medier. Några exempel från tidningar är lokaltidningar så som Dalslänningen, Alingsås tidning, ttela, Borås tidning och Markbladet. Även radio har uppmärksammat projektets arbete och totalt har 40 artiklar eller inslag om projektet publicerats.

- 12 radioinslag
- 1 TV-inslag/ SVT Nyheter
- 16 artiklar i lokaltidning
- 4 större konferensbidrag –filmer
- 5 VGR-nyheter
- 2 fördjupade artiklar

Material och rapporter från Vi-projektet

Bilagor till ESF vid slutrapportering:

- Antal deltagare Vi-projektet (excel)
- Avslutsstatistik för deltagare som inte rapporterats till SCB Vi-projektet (excel)
- English Presentation The Vi-project (powerpoint)
- French Presentation The Vi-project (powerpoint)

- Medienärvaro Vi (pdf)
- Siffror till slutrapporten (excel)
- Utvärdering av Vi-projektet (pdf)
- Utvärdering VRWR (E-sport) (pdf)
- Vi i bilder (pdf)
- Vi-projektet – zoom presentation (powerpoint)
- Vi-projektet folder En andra chans på Komvux
- Vi-projektet folder Facilitator
- Vi-projektet folder Forumteater
- Vi-projektet folder Möten i ögonhöjd
- Vi-projektet folder Sammanhållen utbildning
- Vi-projektet folder Verktyg i Vi
- Vårdbroschyr Vi-projektet - digital
- Vi-projektets tankepapper om UVAS delaktighet i frågor som berör dem

Övrigt material på hemsidan https://www.vgrfolkhogskolor.se/projekt--uppdragskurser/vi/om-vi/www.vgrfolkhogskolor.se/projekt--uppdragskurser/vi/om-vi/

- Film ”Om Vi” - MUCF konferens 2/12 2020
- Film Samverkan Ulricehamns kommun – Framtidskonferens 17/5 2022
- Film Mitt liv – mitt val – Framtidskonferens 17/5 2022
- Film 6 minuter av livet - www.youtube.com/watch?v=MtKQ2i9bBzk
- Avstämningsrapport inför genomförandefas Vi 2019/00577
- Halvtidsrapport från följeforskare Högskolan Väst
- Följeforskning – Goda exempel från Vi-projektet
- Nyhetsbrev, 23 nummer september 2020-juni 2022
- Presentationer från konferenser inom MSP
- Enkäter

Studentuppsatser från Uppsala universitet, Malmö universitet och Högskolan Väst

Totalt har åtta uppsatser skrivits inom ramen för Vi-projektet, tack vare fem studenter på Socionomprogrammet på Uppsala universitet, en student på studie- och yrkesvägledningsprogrammet på Malmö universitet, samt en student från barn- och ungdomsvetenskapliga magisterprogrammet, Högskolan Väst. Uppsatserna utgjorde en grund för att beskriva läget för UVAS och vilka utmaningar som kan finnas i arbetet med gruppen UVAS. Alla sju uppsatserna är genomförda med hjälp av kvalitativ metod, där semistrukturerade enskilda intervjuer har legat till grund för empirin. Både UVAS, anhöriga till UVAS och professionella som arbetar med UVAS har intervjuats.

Syftet med uppsatserna från studenterna i Uppsala har varit att öka kunskapen om UVAS och deras situation, hur de har hamnat där och vilka hinder de har haft på vägen eller vad som bidragit till en positiv utveckling. Det som lyfts fram är att de ungas egna motivation

är viktig och att det krävs ett individuellt anpassat stöd för att ta sig framåt. Även relationer är viktiga, både med anhöriga, och med vänner och andra vuxna. Skolan nämns också som en viktig faktor för framtiden och att det är viktigt att upptäcka problem i skolan tidigt för att sätta in åtgärder. De förslag som UVAS, anhöriga och professionella ger för att hjälpa UVAS är att skapa en känsla av sammanhang genom olika insatser, samtal etc. Det ska finnas ett individuellt anpassat stöd genom alternativa undervisningssätt i skolan och relationsbyggande för att skapa en grund i sitt arbete med UVAS. Psykisk ohälsa är en annan faktor som enligt resultaten från uppsatserna hindrar UVAS från att ingå i den reguljära utbildningen och det finns en önskan om att korta ner väntetider inom psykiatrin och att ha fler ingångar för hjälp vid psykisk ohälsa. Till sist efterfrågas en ökad samverkan bland myndigheter samt en “spindel i nätet-funktion" för UVAS.

Mer om resultaten kan läsas i uppsatserna på www.diva-portal.org

- "Unga individers återgång till sysselsättning En studie utifrån anhörigas och en professionell persons uppfattning" av Ida Önsten och Sara Asplund (Uppsala universitet)
- "Hur får vi tillsammans unga vuxna att återvända till skolan: En kvalitativ studie av skolpersonal och socialarbetare inom det kommunala aktivitetsansvaret" av Mirena Mogisha och Dalal Hammoud (Uppsala universitet)
- "Unga vuxna som varken arbetar eller studerar Inifrånperspektiv om vägar till sysselsättning" av David Fernström och Julia Carlsson? (Uppsala universitet)
- "Unga vuxna utanför arbete och studier – ett komplext problem som kräver olika lösningar En kvalitativ studie om orsaker till att unga blir utanför arbete och studier samt hinder till hjälp att ta sig ur sin situation" av Johanna Henriksson och Frida Hallgren (Uppsala universitet)
- "Skolan och framtidens utmaningar. En kvalitativ studie om unga vuxna utanför arbete eller studier" av Armoon Zahroon (Uppsala universitet)
- "UVAS - Ett inifrånperspektiv: En kvalitativ studie om unga vuxna som varken arbetar eller studerar - inom ramen för Vi-projektet" av Sandra Larsson (Högskolan Väst)
- "Sociodynamik, en vägledningstaktik" av Tobias Johannesson och Sara Svensson (Malmö universitet)
- "Gaming som verktyg - En studie om gaming som kontaktskapande med unga som varken arbetar eller studerar" av Oliver Sabelo Christensen Mfeketo och Gordon Sonesson (Uppsala universitet)

Statistik, deltagare i Vi-projektet som har rapporterats till SCB

Sammanställning antal unika deltagare i Vi-projektet

för att se hur många deltagare ett område haft totalt - se anteckning (rödmarkerade celler)

	Totalt antal unika deltagare			Kvar till mål	Parters projektmål	Vi-projektets mål	Unika deltagare 15-19 år			Unika deltagare 20-24 år		
	Totalt	*Tjejer*	*Killar*				*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*	*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*
Område												
Folkhögskolor	217	114	103	152	369		64	40	24	153	74	79
Vuxenutbildningar	276	109	167	-26	250		39	16	23	237	93	144
Utbildning totalt	***493***	***223***	***270***	***126***	***619***	***400***	***103***	***56***	***47***	***390***	***167***	***223***
Kommuner Fyrbodal	253	99	154	287	540		119	45	74	134	54	80
Kommuner Sjuhärad	68	23	45	-3	65		35	13	22	33	10	23
Kommuner Totalt	***321***	***122***	***199***	***284***	***605***		***154***	***58***	***96***	***167***	***64***	***103***
Summering totalt och efter åldersgrupp	**814**	**345**	**469**				**257**	**114**	**143**	**557**	**231**	**326**
	Totalt antal unika deltagare i Vi-projektet (som har eller inte har lämnat rapport till SCB)											
Antal unika deltagare som rapporterats till SCB med tid	**691**											

Sammanställning antal unika deltagare i Sjuhärad

för att se hur många deltagare en insats haft totalt - se anteckning (rödmarkerade celler)

	Totalt antal unika deltagare			Kvar till mål	Parters projektmål	Unika deltagare 15-19 år			Unika deltagare 20-24 år		
Delprojekt/part	*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*			*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*	*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*
Bollebygd aug 2020 - maj 2022	19	6	13	-4	15	6	3	3	13	3	10
Herrljunga aug 2020 - maj 2022	13	4	9	2	15	13	4	9	0	0	0
Mark aug 2020 - maj 2022	21	7	14	-1	20	2	1	1	19	6	13
Ulricehamn april 2021 - maj 2022	15	6	9	0	15	14	5	9	1	1	0
Borås vuxenutbildning - Återgång till studier sep 2020 - maj 2022	98	47	51	-18	80	17	6	11	81	41	40
Borås vuxenutbildning - TUT-NGL	37	3	34	-7	30	0	0	0	37	3	34
Summering för Sjuhärads området	**203**	**73**	**130**	-28	175	52	19	33	151	54	97
Summering för Sjuhärads kommunerna	**68**	**23**	**45**	-3	65	35	13	22	33	10	23
Summering för vuxenutbildningarna i Sjuhärad	**135**	**50**	**85**	-25	110	17	6	11	118	44	74

Sammanställning antal unika deltagare i Fyrbodal

för att se hur många deltagare en insats haft totalt - se anteckning (rödmarkerade celler)

	Totalt antal unika deltagare			Kvar till mål	Parters projektmål	Unika deltagare 15-19 år			Unika deltagare 20-24 år		
Delprojekt/part	*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*			*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*	*Totalt*	*Tjejer*	*Killar*
Bengtsfors	46	22	24	54	100	11	4	7	35	18	17
Dals-Ed	**17**	**5**	**12**	**83**	**100**	**16**	**5**	**11**	**1**	**0**	**1**
Dals-Ed GoTTland	*5*	*2*	*3*			*5*	2	3	*0*	0	0
Dals-Ed Bryggan	*12*	*3*	*9*			*11*	3	8	*1*	0	1
Färgelanda	12	3	9	-	-	5	3	2	7	0	7
Sotenäs, augusti 2020 - augusti 2021	17	6	11	3	20	11	5	6	6	1	5
Uddevalla	42	21	21	158	200	29	16	13	13	5	8
Vänersborg	119	42	77	1	120	47	12	35	72	30	42
KFV sammanhållen utb.	112	58	54	-32	80	22	10	12	90	48	42
Kunskapsförbundet Väst - Yrkespaket sys (TUT-NGL), september 2020 - 7 januari 2022	29	1	28	31	60	0	0	0	29	1	28
Summering för hela Fyrbodalsområdet	**394**	**158**	**236**	286	680	141	55	86	253	103	150
Summering för Fyrbodals kommunerna	**253**	**99**	**154**	287	540	119	45	74	134	54	80
Summering för vuxenutbildningarna i Fyrbodal	**141**	**59**	**82**	-1	140	22	10	12	119	49	70